

Proti vladnemu izdajstvu nacionalnih in gospodarskih interesov Slovencev.

Klerikalni poslanci, voljeni od sloven
škega ljudstva leta 1911, so bili tisti, ki
so v državnem zboru na Dunaju glasova
vali za vojaško postavlo, po kateri je Av
strija kupovala nove tope in nove puške
najemala od ljudi vojna posojila. ter po
birala v vojsko vse moške od 18. do 50
leta. Še ošel gre samo enkrat na led
Slovensko ljudstvo, ali še boš Ti še na
prej dalo goljufati od SIS?

Washington, 27. februarja. Državni odbor za zunanje zadeve je sprejel resolucijo, v kateri naproša predsednik Hardinga, da se izjavi: 1. Ali je za to, da bi se obvezale vse one države, ki s podpisale mirovne pogodbe, da bodo prepustile rešitev vseh sporov, ki se n

Curih, 28. februarija. (Izvirno.) Pred-
borza: Pariz 32.65, Beograd 5.125, London
25.07, Berlin 0.0235, Praga 15.775, Italija
25.65, Newyork 532.50, Dunaj 0.007475. Ži-
gosane krone 0.0075, Budimpešta 0.18
Varšava 0.0105, Sofija 3.10, Bukarest
2.45.

IV. Zahtevamo, da se udeležijo pogajanja za trgovinsko pogodbo z Avstrijo in za druga še sporna vprašanja strokovnjaki-veščaki iz Slovenije, da se v bodoče bolje zaščitijo narodni in gospodarski interesi pokrajine, ki jo kot neposredno mejašnino najbolj zadevajo ta vprašanja. Pred vsem se naj zahteva, da se odpravi od Avstrije visoka carina na vino, da se omogoči izvoz vina, ker prebivalstvo slovenskemu vinogradništvu sicer katastrofa.

Naša škrinjica v maribor-
skem volilnem okrožju je

prva!

Beseda o Prekmurju.

»Slov. Narod« je ponovno objavil dopise iz Prekmurja o volilnem pokretu ter piše v ti zadevi tudi preteklo nedeljo. Iz načelnih razlogov je zavzel stališče k temu zadnjemu dopisu. Članek izven tak, da bode izvoljen tamkaj klerikalni kandidat Klekl, da bode dobil Štefan Kühar 2 do 4 tisoč glasov, da pa niti on ne bode izvoljen, še manj pa Hartner ali Benko in da je tudi prav, ako ne bode nobeden izvoljen, ker vsi zagovarjajo v narodnem oziru nesprejemljivost zahteve o potrebi gojitve madžarskega jezika.

Pred vsem povdarjamo, da ta zaključek nikakor ne more obveljati. Nedavno je tudi poslanec dr. Hohnjec v pogovoru povdarjal, da so prekmurske razmere izredne in da je tam še vkoreninjen duh prejšnje državne pripadnosti in da je zastoj, da bi Prekmurci hoteli voliti na čisti slovenski podlagi, ampak bode vsak kandidat več ali manj povdarjal posebni značaj Prekmurja, ki se nanaša na tradicije od poprej. Kako trdno je ta tradicija vkoreninjena, dokazalo se je, ko so pred kratkim vsi katoliški duhovniki Prekmurja izvemši le tri podpisali izjavo proti priklopitvi mariborski škofiji in za pripadnost k dosedanemu ogrskemu škofu. Ker bi se baš od duhovščine smelo pričakovati v prvi vrsti smisel za našo državo, moglo bi se duhovniku Kleklu še manjše privoščiti, da bode izvoljen nego Küharu ali kateremu drugemu kandidatu.

Toda tudi splošno je po našem mnenju največja pogreška, kar zastopa »Sl. Narod«, češ, da je boljše, da Prekmurci ne dobijo poslance. Iz stališča države je nasprotno koristno, da so Prekmurci zastopani, pa če bi ne bil izvoljen le en poslanec, ampak če bi jih bilo tudi rešimo pet izvoljenih, kar pri številu 22 tisoč volilcev ne bi bilo izključeno ali preveč. Mi moramo le želeči, da se zahteve prebivalstva iznesejo na legalna tla. Koliko bodo prodrle, odločevalo se bode, upajmo, po splošno veljavnih načelih parlamentarne borbe. To je gotovo manj nevarno nego iredenta in abstinencia.

Zlasti ni vzroka pri ljudskem kandidatu Küharu bati se njegove izvolitve, ker je ponovno zastopal javno stališče, da mora zastopnik Prekmurja delati pozitivno in ne opozicijsko politiko. Proti kandidaciji na listi dr. Kukovca se je delalo od nasprotnikov razpoloženje s tem, da se je plašilo Prekmurce, češ, da Kühar tudi s 6000 glasovi ne dobi mandata, ker bi bil prvi mandat po volilnem redu dodeljen nosilcu, za srezkega kandidata bi pa premalo ostalo. Ti agitaciji je nosilec liste dr. Kukovec izpodbil tla s tem, da je poslal Štefanu Küharu za tak slučaj izjavo, da bi odložil svoj mandat v korist Küharu, če ta doseže zakoniti kolonik. Dvomimo, ali sta tako izjavo podala gospoda Stojadinovič in Drogenik

V. Kovačič:

Borba za našo državo v okviru Avstro-Ogrske.

(Dalle).

Tu je omeniti tudi veliki pomen Sokolstva, ki ga je imelo za medsebojno spoznavanje predstavnikov našega naroda. Na zletih so se shajali kakor še danes Sokoli iz vseh slovanskih krajev in poleg Čehov so bili nam Slovencem vedno najmlajši Hrvati in Srbi, zlasti še oni, ki so pripadali telovadski zvezi »Dušan Silni«. Na drugi strani smo bili vedno z največjo ljubeznivostjo sprejeti na slovanskem jugu »bratca Slovence«. Kot Mariborčan spominjam na to, da so leta 1914. na usodnem župnem zletu v Rušah sodelovali tudi Varaždinci, torej Hrvatje. Ako ne neposredno, je vsaj posredno tudi Sokolstvo — in še v veliki meri — aktivno sodelovalo v borbi za našo državo. Dokaz vidim v tem, da so legijonarji in dobrovoljci, ki so ali prostovoljno prešli na avstrijsko stran ali pa ki so kot vojni ujetniki stopali v legije in dobrovoljske formacije, po večini Sokoli.

Sicer pa se je o soluciji jugoslovanskega vprašanja razpravljalo tudi znatno, tako v revijah »Vedi« kakor v »Napredni misli«, v »Naših Zapiskih« kakor v »Času«. Če ničemu drugemu, služile so te razprave pripravi za velike dogodke, ki so imeli priti in ki so tudi nastopili — v svetovni vojni.

Kandidatska lista Napredne kmečko-obrtnice zveze za mariborsko-celjsko volilno okrožje za volitev poslancev dne 18. marca 1923.

Nosilec liste:

Dr. Vekoslav Kukovec, minister na razpoloženju v Mariboru.

Srezki kandidati:

1. Za volilna okraja Brežice-Sevnica in Laško.

Kandidat: Dr. Franjo Roš, župan v Laškem,

Namestnik: Josip Holy, obrtnik v Brežicah.

2. Za volilna okraja Celje-Vransko in Maribor levi breg-St. Lenart:

Kandidat: Ivan Rebek, obrtnik in posestnik v Celju,

Namestnik: Franc Mravljak, profesor v Celju.

3. Za volilna okraja Murska Sobota-Dolnja Lendava.

Kandidat: Stefan Kühar, posestnik v Markišovcih,

Namestnik: Peter Kovač, posestnik in trgovec v Dol. Lendavi.

4. Za volilni okraj Konjice.

Kandidat: Franc Petelinšek, posestnik in kolar v Oplotnici,

Namestnik: Franc Seručar, posestnik in kolar v Hebenštrajtu,

5. Za volilni okraj Ljutomer.

Kandidat: Franjo Cvetko, nadučitelj v Vučji vasi,

Namestnik: Janko Horvat, slikarski mojster v Ljutomeru.

6. Za volilna okraja Maribor desni breg-Slov. Bistrica in Slovenjgradec-Soštanj-Marenberg.

Kandidat: Ivan Gumzej, posestnik in obrtnik v Slov. Bistrici,

Namestnik: Peter Mravljak, posestnik v Vuhredu,

7. Za volilna okraja Mozirje in Prevalje:

Kandidat: Fran Kocbek, nadučitelj v p. Gornjigrad,

Namestnik: Ivan Lipold, posestnik v Mozirju.

8. Za volilna okraja Ptuj in Ormož.

Kandidat: Lovro Patovar, posestnik v Ivanjkovcih,

Namestnik: Janko Debeljak, posestnik, Medribniki.

9. Za volilni okraj Smarje-Rogatec-Kozje.

Kandidat: Anton Puklavec, posestnik in vinarski ravnatelj v Mariboru,

Namestnik: Anton Malgaj, viničar v Zibiki.

Vsi za to listo, ki bo imela na volišču povsod prvo škrinjico!

svojemu tamošnjemu srezkemu kandidatu. Kakor znano, je jednako izjavo dal dr. Kukovec tudi obrtnemu kandidatu Ivanu Rebeku v dokaz, da demokrati ne žele imeti v srezkih kandidatih le nabi-

ralcev glasov za nosilec list, ampak resne kandidate, katerim hočejo izbojevati mandate. Ker je po sporazumu ljubljanskem tudi za napredne kandidacije po deželi dogovorjeno, da se njim s strani

Že spočetka sem omenil, da je napoved vojne mali Srbiji morala imeti neizogibno za posledico razsulo Avstrije. To je bil oni moment, ko je politična previdnost, ki je odkazovala skozi stoletja smer avstrijski politiki, bila razžaljena: prej sredotočne moči so se zato izpremenile v sredotočne in v vsi nujnostjo je tem podmenam sledil njihov logični zaključek — Avstrija je razpadla.

Za razkrojem Avstrije je šlo dvoje gibanj, eno notranje, eno zunanje. Vaznejše je slednje, manj važno prvo. Ali tudi njegovega pomena ni podočenejati, kajti izpolnjevalo je zunanje gibanje, gibanje, ki so ga vodili izven mej Avstrije avstrijski državljani. Notranje gibanje ima pravzaprav samo dva znamenita pojave, t. j. našo majsko deklaracijo 30. 5. 1917 v dunajskem parlamentu in sestanek jugoslovanskih politikov s češkimi v Pragi dne 13. aprila 1918, ko sta si oba naroda slovesno zaprisegla zvestobo za zvestobo. Oboje je psihološko pripravljalo široke ljudske mase na to, kar se je pripravljalo po avstrijskih državljanih izven avstrijskih mej, in obenem je bilo to tudi bodrilo delavcem za mejami ter argument v njihovih rokah, da niso omagali pri svojih trudapolnih in neumornih naporih. Majska deklaracija posebej je še imela tudi ta namen, da bi natrosila avstrijski diplomaciji peska v oči in to z zahtevo, naj se združijo Jugoslovani pod habsburškim žezlom. Znamenita je tozadevno zafrkacija, ki si jo je dovolil zagovornik deklaracije dr. Aleš

Učenik v njeni nemški pisani apološki z naslovom »Um die Jugoslavien«. Tam pravi (na str. 58 sl.): »Smisel deklaracije namreč bi bil jasen kakor solnce: Ker zahteva antanta za vse narode princip samoodločbe, izjavljamo, da se odločujemo vnaprej za samostojno jugoslovansko državo, vendar ne morda v obliki Velike Srbije pod žezlom Karađorđevićev, nego v obliki demokratske Zveze Slovencev, Hrvatov in Srbov v habsburški monarhiji in pod žezlom Habsburgovcev. Zdeti se nam hoče, da ta deklaracija v mnogih mogočih slučajih ne le ne bi bila državni sovražna, nego zelo patriotska. Mislimo si slučaj, da se je zgodilo, kar bi se bilo lahko že večkrat nego enkrat primerilo...: Avstrija bi bila podlegla. Vlada bi se zbrala na mirovnem kongresu. Kralj Petar zahteva, da se odtrgajo Slovenci in Hrvati od monarhije in združijo z Veliko Srbijo. Tedaj se obrne cesar Karol do Wilsona in pokaže s plemenito gesto na majsko deklaracijo. Wilson odvrne resno kralju Petru: Slovenci, Hrvati in Srbi, ki bivajo v monarhiji, zahtevajo lastno državo pod žezlom Habsburgovcev. Po principu pravice o samoodločbi nismo upravičeni, da jim to uskratimo. Naprej!

Ali si morete misliti sijajnejši zagovor deklaracije, ki je habsburško krinko seveda morala imeti, in ali ste že našli kje tako fino ironijo, s kakršno je tu pisatelj Dunaj — potegnili!

Resnične uspehe za našo državo pa je bilo mogoče doseči le izven meja Avstro-

obeh činiteljev, ki sta sporazum sklenila, ne nasprotuje, mislimo, da smemo tudi glede Prekmurja, ki je za Slovence in državo velike važnosti, želeči jednako taktiko.

Politične vesti.

* Diplomatični konflikt med Češko-slovaško in Avstrijo. Iz Češkoslovaške je odpotoval že drugi transport rudarjev in drugih delavcev v Francijo, kjer so jim zagotovljene službe na okupiranem nemškem ozemlju. Oba transporta pa sta bila na avstrijskih tleh zavržena. Pred par dnevi je češkoslovaški vlak z delavstvom došel do Innsbrucka, tu pa je običaj, ker ga železniški nastavljenici in občinstvo niso pustili dalje. Vlak se je moral vrniti na češkoslovaško mejo. Na posredovanje češkoslov. konzula so avstrijske oblasti dovolile nadaljno potovanje. Toda v Innsbrucku zopet ni mogel dalje in je moral obrniti. To premikanje je trajalo 6 dni in so mnogi delavci radi tega zboleli. Češkoslovaška je storila energične diplomatične korake. Avstrija se opravičuje, da je zadrževanje transporta delo neodgovornih elementov. Češkoslovaška napoveduje v zvezi s Francijo in Poljsko ostre odredbe; eventualno bodo francoske kolonijalne čete zasedle kolodvor v Innsbrucku.

* Iz poljske republike. Odsek strokovnjakov varšavskega sejma je izdelal obširen načrt za sanacijo poljskih državnih financ, ki bo te dni predložen parlamentu. Načrt vsebuje štiri glavne dele in sicer: državne dohodke, uvedbo zlote valute, štedenje in proračun. Iz razloga štedenja se bo odgodila definitivna stabilizacija državnega uradništva do konca leta 1925. Ministrstvo narodnega zdravja se bo ukinilo, njegovi posli pa bodo prešli v resort notranjega ministrstva. Ministrstvo železnice, pošt in javnih del se bo združilo v skupno transportno ministrstvo. Državni proračun se bo sestojal iz dveh proračunov in sicer iz administrativnega ter iz proračuna državnih podjetij. Eventuelna emisija poljskega zlata bo na osnovi kritja v zlatu vložena v državni blagajni. Neodvisno od sanacijskega načrta bo predložen parlamentu zakon o novi poljski banki. Ti načrti so dokaz, da so se začeli tudi na Poljskem resno brigati za ozdravljenje obupnih državnih financ.

Klobučevinaste podlage

Ant. Rud. Legat, Maribor

Slovenska ulica 7. 425 Telefon št. 100.

Ogrske, v inozemstvu. Že leta 1914, ko je avstrijski rabelj začel vlačiti naše najboljše v ječe in jih tirati pred sodišče, se jih je mnogo temu izognilo — begom. Drugi so pošli za njimi še le tekom vojne, če se je pokazala prilika. Tako najdemo že takoj leta 1914 nekaj Jugoslovancev v Rimu; razumljivo, ker je to bilo najbližje, kjer so se našli najti varno zavetje pred zasledovanjem, obenem pa tudi torišče za delo v dobrobit svojega naroda, ker je bilo kmalu po početku svetovne vojne spoznati, kam se bo obrnila Italija s svojimi simpatijami. Vendar se odpravijo ti možje še pred koncem leta 1914. iz Rima preko Ženeve v Pariz. V Ženevi so se našli novi emigranti in tako najdemo že v prvih mesecih leta 1915. v Parizu večino onih mož, ki so bili člani takozvanega »Jugoslovanskega Odbora«. In šli so takoj na delo: znali so si izposlovati pristop k francoskim državnikom Clemenceauju in Pichonu — ter so razlagali težnje svojega naroda. In tudi drugod so potrkali, ali imeli so se boriti z velikimi težavami. Bilo je opaziti, da jim je silno oteževalo delo pomanjkanje poročevalske službe v tujini, ki je nismo imeli: tujina nas ni poznala. Razun tega pa so se imeli boriti s finančnimi težavami, ker za seboj niso imeli ničesar podobnega, kakor je bila češka mafija. V naših krajih pa je bil deloma dober — po onem latinskem reku, da »se strinja, kdor molči« — Eno pa je treba naglasiti: srbska vlada

Volilno gibanje.

Radikalni teror na delu.

Zadnje dni smo podregali prav v srbenovo gnezdo z razkritjem koruptnega delovanja v izvajanju agrarne reforme. Včeraj je objavilo »Jutro« obširno odprto pismo na naslov ministra za agrarno reformo in poverjenika dr. Lukana od baronice Post na Zgornji Polskavi, katero so vlogo potrdili tudi župni urad, šolsko vodstvo in cela vrsta okoliških odborov. Isti dan pa je dobil upravitelj baronice Post g. Polansky, ki je očitno najbolj križal račune Windischgrätz na njegovih prijateljev nalog, da mora in njegovih prijateljev miru in reda v 24 urah zapustiti teritorij mariborskega okrajnega glavarstva. Radi lepšega do- voljuje v dekretu pravico pritožbe v 3 dneh, toda pritožba nima odločilne moči. Izgon je izdalo okrajno glavarstvo in si- ter na povelje iz Ljubljane. To postopanje kaže, da nas je radikalna vlada vrgla popolnoma v dobo najhujšega ruskega absolutizma.

Naše štajercijanstvo.

(Pismo in Slov. goric.)

Koncem februarja.

Ljudje, ki si dolgo časa niso upali na svobodno jugoslovansko solnce, se zopet oglašajo. Politika zelenih »oberšteirš« klobukov, ki je bila temeljito poražena 28. oktobra 1918, je vsled narodne mla- nosti nekaterih strank, zlasti klerikalcev, zopet oživela. Pričakovati je bilo, da se bodo nemški meščani, ki so še ostali po naših mestih, oprijeli rešilne bilke — ba- natskih švabov in da bodo šli za nem- škimi volilnim praporom. Mislili smo le, da se naši notorični nemškutarji, ki imajo toliko grehov na vesti, ne bodo u- pali pokazati v nemškem političnem ta- boru. Toda — imeli so dovolj poguma in — drznosti! Krive so tiste slovenske stranke, ki so se že ob prvih volitvah pu- tile za njihove glasove. Nemškutarji so sli h klerikalcem, samostojnežem, celo v rdečo internacijo. Tu so se dobro iz- vežbali za politični nastop v Jugoslaviji; sedaj je »kurz« končan in nadobudni go- jenci lahko agitirajo za nemški program, v kolikor niso preskočili v radikalno stranko.

Prebujenje štajercijancev in nemšku- tarjev je tako slabo spričevalo za našo oboje politiko, da bi moralo biti sram one slovenske stranke in osebe, ki so naj- več krive, da imamo v petem letu svo- bodne Jugoslavije opravka še s stranko Janna, Mravla, Orniga, Wastiana in drugih. Če bi nemškutarje takoj popolnoma izločili iz slovenskih strank, ki so za na- rodno politiko, če bi se jih označilo tako, kot so naše narodnjake označevali v Av- striji: »politično nezanesljivi«, bi si brž- kone dobro premislili, predno bi zopet začeli agitirati za nemško politiko. S tem pa, da so imenovane stranke zaradi šte- vilčne moči privabile v svoje vrste celo notorične štajercijance, je bil napravljen

je J. O. takoj priznala kot zastopstvo avstrijskih Jugoslovancev v tujini. Prvo važno dejanje J. O. je bila spo- menica, ki jo je odbor predložil 6. maja 1915 Delcassé-ju in ruskemu poslaniku v Parizu Izvolskemu ter nekoliko krajšo v isto vsebino britanski vladi. Glavni zahtevi te spomenice sta bili razbitje Avstro-Ogrske in ustanovitev ene edine neodvisne jugoslovanske države, torej edinstvene Jugoslavije. To spomenico je podpisal J. O., njemu na čelu kot pred- sednik dr. Ante Trumbić, »odvetnik, član hrvatske narodne stranke v dalmatin- skem deželnem zboru, bivši župan split- ski in bivši poslanec Zadra v avstrij- skem parlamentu« ter kot člani odbora še 20 mož, vsak s polnim naslovom in funk- cijami, ki jih je opravljal v javnem živ- ljenju v domovini, kakor tudi z navedbo kraja, odkod izhaja. Iz teh podpisov je razvideti, da je bila zastopana vsa jugo- slovanska zemlja, ki je ječala pod av- strijskim jarmom. Od Slovencev so bili med njimi: dr. Gustav Gregorin, »odvet- nik, mestni svetovalec v Trstu«, dalje dr. Bogumil Vošnjak, »docent na zagreb- ski univerzi in izdajatelj »Vede« ter dr. Niko Zupanič, »kurator etnografskega muzeja v Beogradu, iz Metlike na Kranjskem«.

(Dalje prihodnjič.)

Politično obzorje.

Novi nemški cesar.

Pod tem naslovom je objavil »Frager Tagblatt« članek o nemškem velekapita- listu Stinnesu, ki se — kakor potrjujejo zadnje vesti — učitotaplja tudi v jugo- slovansko gospodarsko življenje. Ome- njeni list piše:

Mnogi čitatelji bodo mislili, da se pre- več piše in govori o Stinnesu. Politika sedanje Nemčije vendar ni osebna zade- va in Stinnes menda ni »imeročajnejši« politični činitelj v Nemčiji, dasiravno se toliko sliši o njem. Ali ni na prvi po- gled pretirano, če kdo trdi, da je sedanji državni kancelar Cuno strežnik premo- govnega kralja Stinnesa, voditelj ljudske stranke Strefemann njegov »komik«, de- janski voditelj nemške vlade, minister gospodarstva dr. Becker pa nastavljenec premogovnih baronov in tako naprej? Da, in vendar je Stinnes najmočnejši gospod »nove« Nemčije! Inozemski svet težko verjame, da bi Nemčija res ne mo- gla plačevati reparacijskih zneskov, ko sliši, da je Stinnes kupil na Dunaju Al- pine, na Češkoslovaškem razne tovarne, na Madžarskem in Jugoslaviji se pogaja za milijonske kupčije, na Holandskem ima za več milijonov goldinarjev premo- ženja, pri vsem tem pa z lahkoto plačuje vse davke, dočim angleški in češkoslo- vaški industrijalci ječe pod težo davčnih bremen.

Odprite katerikoli večji angleški list, povsod čitate, kako Nemčija trpi in pro- pada, a g. Stinnes si neprenehoma polni svoje žepe. Še vedno ni dovolj znano, da je Stinnes preslepil nemške možgane sa- mo tako, da si je nakupil največje in najbolj upeljane liste in izkoristil nji- hov vpliv za svoje osebne namene. Še danes njegovi agenti taje, da bi bil Stin- nesov koncern Vera lastnik listov »Mün- chener Neusten« in »Frank. Courier«. Prvi list je na zunaj demokratski, ven- dar pa uganja divje nacionalistične or- gije in je glavni krivec monakovskega napada na posamezne Francoze in škan- daloznega procesa proti Fechenbachu. Stinnes baje kontrolira 71 listov, ti pa pomenijo samo en del njegove prave mo- či. V njegovi posesti je tudi bivši Hirsch- Depeschebureau, sedaj brzobjavna unija, skupno z Dammerstovim založništvom. Ta urad oskrbuje direktno in indirektno tisoče nemških listov s poročili in član- ki, tudi demokatične, katoliške in soci- jalistične. Na ta način vbrizgava skrbno pripravljeni politični in gospodarski »serum« vsemu nemškemu tisku. Pred kratkim je Stinnesov glavni organ »Deu- tsche Allg. Ztg.« poročal z mastnim na- slovom, da nameravajo Francozi poklati 200 do 300 tisoč Nemcev v Porurju. Ves nemški narod je zastrupljen in bolan vsled takih zločinskih vesti. Stinnesove korespondence pogosto napadajo angleški Northcliffov tisk, dasi je jasno, da je ta tisk pravo zavetišče dostojnosti in resni- coljubnosti v primeri z glavnimi organi Stinnesovega tiska. Izgleda, da se Stin- nes dobro zaveda, kako je treba pisati in

urejevati spodobne in kulturne liste, mi- sli pa, da to, kar je dobro v Angliji, ni dobro v Nemčiji.

Ni mogoče pozabiti, kako se je Stinnes obnašal med vojno in v prvih letih po splenjenem premirju. Njegovemu vpli- vu je pripisati, da so nemške čete poru- šile belgijske tovarne in odpeljale dra- goocene stroje v Nemčijo; na ta način se je hotel Stinnes znebiti svojih konkuren- tov. Istotako je njegova krivda, da so vojaki opustošili premogovne revirje v onih francoskih pokrajinah, kamor je l. 1918 dospela nemška vojska. Njegov tisk je navdušeno pozdravljal to vandalsko pustošenje, ki je Nemčiji toliko škodoval- lo in kateremu se ima nemško ljudstvo zahvaliti za ogromna reparacijska bre- mena.

Nemško-nacionalni tisk deli lekeije o nezadostni narodni zavesti in občutli- vosti. Z neprestanim podrtavanjem be- sede »nemško« še ni pomagano narodni stvari; besede ne zaležejo, treba je de- janj. Inozemski tisk se upravičeno zgra- ža nad statistiko političnih umorov, kate- rih krivda pade v glavnem na nemško- nacionalni tisk. V zadnjih treh letih je bilo poskušanih ali izvršenih 283 atenta- tov na pripadnike nemških levičarskih strank. To in pa dejstvo, da se iz vrst tega tiska ne sliši poštene besede o raz- oroženju, opravičuje inozemstvo k res- nemu dvomu, pa nemški nacionalci niso upravičeni se moralno zgražati nad do- godki v Porurju. Če pa čitaš o teh očit- kih v listih Stinnesovega koncerna, mo- raš dobiti utis, da je vse hudobno izmiš- ljeno. Strašen triumf laži! Ubogi, na pol sestradani družinski očetje, ki sede v u- redništvih nekdanj demokatičnih, sedaj Stinnesovih listov, nimajo moči, da bi se uprli ogromnemu pritisku človeka, ki lahko spekulira z milijardami. Kljub temu pa so mnogi postavili na kocko svo- jo ekzistenco in rajše stradajo v brez- poselnosti nego da bi še nadalje pisali za Stinnesa. Na črni listi, ki so jo odkrili povodom neuspelega atentata na Maksi- milijana Hardena, se nahajajo imena Einstein, Wolff, Bernhard. Einstein po- tuje okrog sveta, Wolff še nadalje napa- da Stinnesa in tudi Bernhard (glavni u- rednik »Vossische Ztg.«) se ni uklonil. Hrabo se drži tudi najodličnejši list nemške demokracije »Frankfurter Zei- tung«. Ta list je tako močan, da sam de- mentira vesti, ki so se izkazale za ne- resnične in krivične. V Nemčiji še tedaj žive ljudje, ki se drznejo zoperstavljati mogočnemu carju vseh spekulantov, Hugo Stinnesu! Njegov položaj med raz- draženo in od siromaštva zmedeno maso ni ravno vreden zavidanja. Morda pa ni daleč čas, ko bo nemško ljudstvo spo- znalo, kam so ga zapeljali brezvestni spekulanti. Škoda, da bo to spoznanje odkupljeno — kot izgleda — s strašnimi izkušnjami.

—□—

banano, ki se je sploščila v travi poleg njega; toda rajši bi umrl od lakote, nego da bi v slučaju potrebe vstal in utrgal sad z veje. Zato so pa v njegovem vrtu fige na mestu gnile in je bilo drevje polno majhnih ptičev.

Vsled te svoje nebrzdane lenobe je postal Lakdar v deželi splošno znan. Častili so ga kakor svetnika. Če so šle mestne dame, ki so pravkar jedle slaščice na pokopališču, mimo njegove skromne ograje, so pospešile korake in si tajin- stveno šepetale pod svojimi belimi ma- skami. Moški so se pobožno priklanjali in vsak dan je bilo po končanem pouku na zidovju vrta vse polno paglavcev v progastih svilenih srajcah in z rdečimi kapicami, ki so prihajali, da bi poskusili motiti na vzvišeno brezbriznost. Klicali so Lakdarja po imenu, se smejali, ropo- tali in mu metali oranžne olupce.

Vse zaman! Lenuh se niti ne gane. Le včasih se slišijo iz trave glasovi: »Ču- vajte se, čuvajte se zdaj, če vstanem!« — toda on nikoli ne vstane.

A glej, zgodilo se je, da je eden izmed teh nepridipravov, ki so na opisan način delali zgago lenuhu, deloma iz simpatij do mojstra, deloma vsled nenadne želje po vodoravnem načinu življenja, izjavil nekega jutra svojemu očetu, da ne mara več iti v šolo in da hoče postati lenuh.

križ čez preteklost in nemškutarji so spoznali, da mi vseeno nismo tako ma- ščevalni kot bi bili Nemci, če bi zmagali.

Ne gre za kako fizično razračunava- nje. Potrebno je bilo le to, da bi sloven- ske stranke popolnoma ignorirale bivše nemčurje, v kolikor ni bilo njih izpre- obrnjenje v resnici odkritosrčno. Toda takozvane kmečke stranke so slepo spre- jele za pristaša vsakega človeka, ki se je prijavil. Opravičevale so se celo, da store narodno delo, če pritegnejo štajer- cijance na slovensko stran. So jih res- tudi pritegnile, pa ko so ptički postali godni, so sfrčali ali še bodo sfrčali v stranko Berlisgov, Sentscharjev, Kupni- kov in drugih podobnih »tevtonev«.

Nemškutarji bodo začasno ostali, če jih kmalu odnese kak drug veter. Nič ni gršega kakor da tem ljudem daje potuho velesrbska radikalna stranka, ki si mi- sli: Bili ste poprej hlapeci, pa čemu bi ne bili tudi v Jugoslaviji hlapeci? Popolna zmeda je, če se stranka, ki toliko govori o narodnem jedinstvu, poslužuje nemšku- tarjev v boju proti narodnim jugoslov. strankam. Taka stranka ne pozna nič drugega kot lastni žep, zato se tudi za- dovoljuje s trenutnimi političnimi uspehi.

Vse to pa vendarle ne bo moglo traj- no oživeti duha štajercijanskih zelenih klobukov. Nemška politika ob meji živi edinole od napak in slabosti razcepljenih slovenskih strank. Če bi se mi toliko ne prepirali in ne lasali med seboj in ako bi tudi opozicijske stranke — klerikalci — bolj pazili na skupne državne intere- se, bi si nemška politika ne upala vsta- jati z bolniške postelje in se vrteti v na- šem volilnem boju. Če pa jo jugoslovans- ki ljudje in celo Srbi naravnost pode iz postelje in ji, skoraj že umirajoči, vzbri- gajo življenjski sok — se ne smemo čuditi, če imajo črnorumeni in belozeleni toliko korajže, da hočejo poslati Nemce in slovenske renegate v Beograd. V onl Beograd, ki so ga pred šestimi leti so- vražili iz dna srca.

Obmejni Slovenec.

—□—

Invalidsko vodstvo v Mariboru nam pošilja surovo notico, v kateri taji, da bi bili vodje invalidske organizacije invali- de prodali. Mi mirno ponovimo svojo trditev: za skledo leče v obliki varijete- tatra so se prodali radikalni stranki, oni stranki, ki je preprečila sprejetje invalidskega zakona in katere vodja Pa- šić je dr. Kukovec v obraz zabrusil ne- sramno vprašanje, ali prečanski invali- di tudi hočejo kaj imeti.

Spreobrnjen grešnik. Prejeli smo: Moj natančen naslov imate, g. urednik, na priloženem lističu, nakar lahko poizveste glede mojnih lastnosti. Prosim vas, ob- znanite ta moj dopis v Vašem cenj. listu, naj ljudstvo sodi, ali sem storil premiš- ljeno ali ne, da sem izstopil iz klerikalne stranke in zakaj sem to storil. Torej: bil sem do grla zapleten v klerikalne verige vse svoje življenje. Kar sem bral v »Sl. Gospodarju«, je bilo za mene sveto. Kar sem slišal duhovščino na pol. shodih, se mi je dozdevalo, da poslušam samega Kristusa in ako bi tak pol. duhovnik re-

»Lenuh, ti!« ... odvrne oče, vrl izde- lovalec cevi za pipe, marljiv kakor čebe- la, mož, ki ga najdeš pred njegovo struž- nico že ob petelinovem petju... »Ti, le- nuh? Kaj ti prihaja na misel?«

»Da, oče, jaz hočem postati lenuh... kakor Sidi Lakdar...«

»Iz te moke ne bo krulja, sin moj! Ti boš pipostružnik kakor tvoj oče, ali pisar pri kadijskem sodišču kakor tvoj stric Ali, nikoli pa ne boš lenuh... Le urno v šolo, kajti sicer razbijem na tvojih rebrih to lepo novo črešnjevko. Izgubi se, pa- glavec!«

Videč črešnjevko, otrok ni več sijil in se je delal, kakor da so ga očetove be- sede spreobrile; toda, namesto da je šel v šolo, se je splazil v neki mauriški baz- zar, počenil med dvema kupoma smiren- skih preprog, ki sta se nahajala pred tr- govino in je ostal na tem mestu zlekujen ves dan, motreč mauriške svetilke, de- narnice iz modrega blaga, oprsnike z zla- tim ovratnikom, ki so se bleščali v solncu in opajal ga je vonj rožne esence ter lepih burnusov iz tople volne. Na ta na- čin je odslej prebil šolski čas.

Tekom nekaj dni je oče o vsej stvari zvedel. Lahko je kričal, razsajal, prokli- njal ime Alahovo in proizkušal vse čreš- njevke svoje delavnice na hrbtu malega moža, vse ni nič pomagalo. Otrok je tr-

kel, pekel je veliko morje, napolnjeno z živim srebrom, bi mu tudi verjel. Sem pač kmetijski človek in dobra mehka duša. Zahajal sem po klerikalnih shodih tudi zadnji čas, na katerih ni drugo slišati kakor sejanje bogokletnega sovraštva med ubogo neuko kmetijsko ljudstvo. Ravno tako in v tem smislu pišejo klerikalni časopisi surove, lopovske in ostudne članke na vse tiste osebe, ki nočejo v klerikalni brlog. Jim kradejo čast in hočejo, naj bi propadlo vse, kar ni klerikalnega mišljenja. Za odgovornega urednika so si postavili poslanca, da se jim ne more do ričeta. Poslanec Žebot si upa in se drzne človeku pljuniti v obraz. Poslanca Pušenjaka oklofuta dr. Novčan za njegove politične grehe itd. itd. Vse to in temu enake hudobije klerikalcev so mi dale povod, da bom delal vse svoje žive dni proti njim. — Dragi volilci za državni zbor, Vam svetujem, natičajte takega klerikalnega kandidata in vsakega, kateri Vam ga priporoča. Pregovor pravi, vola se ogibaš spredi, konja vzadaj in spredaj, političnega fara pa okoli in okoli. Na volilni dan 18. marca pa volimo kandidata iz Ivanjkovcev Lovra Petovarja, ki je po mišljenju in dejanju iskreno priljubljen kmetijski prijatelj.

Iz ormoškega okraja. Zadnji čas se je klatil po ormoškem okraju profesor Vesenjaki iz Maribora ter prirejal politične shode, se predstavljajal za najmodrejšega rešitelja teptanega kmetijskega ljudstva in kvasil tiste neotesane, umazane in ostudne besede, ki jih piše krščansko-katoliški list »Slovenski Slepak«. Kdo je ta Vesenjaki? G. Vesenjaki je človek, ki je po milosti božji postal profesor, česar mu seveda ne očitamo po krščanski ljubezni do bližnjega, ker vsak človek, kar nas živi pod nebeško marelo, naj dobi in zavzije svoj košček vsakdanjega kruha, ki si ga na en ali drugi način pošteno zasluži. G. Vesenjaki je kot omenjeno, profesor, učitelj mladine in se naj tega drži po tistem receptu, ki mu je predpisan. Kakor se med kmeti govori, ni ta modrijan za poslanca sposoben, ker nima poslanskega nastopa, še manj pa govora. Kdo bi pa poslušal njegovo mrmranje v parlamentu, ker smo se ga v njegovem enournem mrmranju naveličali. Naša politična duhovščina, ki je zgubila ravnotežje med Kristusom in rimsko katoliško cerkvijo, nam priporoča kandidata Vesenjaka, naj mu izročimo volilne kroglice. Mi kmetijski posestniki, naši viničarji in delavci v ormoškem okraju volimo na dan 18. marca našega domačina nad vse nam priljubljenega Lovra Petovarja, ki ima neveljive zasluge v prid našega kmetijstva.

██████████ □ □ ██████████
Nekateri lahkoverni ljudje so zadnje kroge vtaknili v vojno posojilo, ker so jim duhovniki s prižniti priporočali, da bodo nesla vojna posojila visoke obresti. Tako so spravili klerikale tisoče in tisoče ljudi ob vse denarje.

██████████ □ □ ██████████

Dovratno govoril: »Jaz hočem biti lenuh... jaz hočem biti lenuh, in vedno so ga našli zlekničenega v kakšnem kotu. Izmučen od te borbe se je oče, potem ko je še vprašal pisarja Alija za svet, končno odločil.

»Poslušaj,« je rekel svojemu sinu, »ker že hočeš na vsak način biti lenuh, te popeljem k Lakdarju. Tam boš delal izpit in če pokažeš resnično nadarjenost za njegovo obrt, ga bom prosil, da te obdrži pri sebi kot učenca.«

»To mi je po volji,« je odgovoril otrok. Takoj drugega dne se napotita oče in sin, oba parfimirana s porišem in sveže ostrizena, k lenuhu v njegov majhen vrt.

Vrata so bila vedno odprta. Naša junaka sta vstopila brez trkanja, toda ker le bila trava zelo gosta in visoka, sta le težavo odkrila gospodarja. Končno sta vendar opazila, da leži pod zadnjimi figovimi drevesi, obdan od majhnih ptic in košatih rastlin, kup rumenih cumj, ki tu je godrnjaje sprejel.

»Gospod s teboj, Sidi Lakda,« reče oče in se prikloni, roko na prsih. »Evo ti mojega sina, ki hoče na vsak način postati lenuh. Privedel sem ti ga, da ga preizkusiš in da vidiš, če kaže nadarjenost za poklic. V tem slučaju te prosim, da ga vzameš k sebi kot učenca. Kar je reba, bom plačal.«

„Ne imenuj po nevrednem božjega imena!“

Bogoskranstvo ni samo proti cerkvenim, nego tudi proti posvetnim postavam. Sodna oblast kaznuje, če skruniš božje ime. Kdo pa skruni božje ime? Oni, ki ga uporablja v nečedne namene in ki ga tepta v blato. »Ne imenuj po nevrednem božjega imena«, nas ači krščanska vera in pravi, da je tak človek storil smrtni greh.

Sedaj pa poslušajte in sodite: V Mariboru izhaja »Glasnik presvetega Srca Jezusovega«. Tiska se v Cirilovi tiskarni, tam, kjer izhajata »Straža« in »Slov. Gospodar«. List je pisan za člane cerkvenih bratovščin; že njegovo ime kaže, da je posvečen nabožnemu življenju. — Proti takemu listu bi ne imeli ničesar; kdor čuti potrebo, naj ga naroči in čita. Toda »Glasnik presvetega Srca Jezusovega« se v zadnjem času ne razlikuje dosti od »Straže« in »Gospodarja«. Sicer nima tako ostudnih osebnih napadov, vendar pa piše več o politiki in javnih zadevah nego o skrivnostih tabernakle. Mi smo že imeli priliko opozoriti na njegove neumne zahteve v politiko, nismo pa pričakovali, da bo volilni boj posvečenemu uredniku tega pobožnega lističa tako zmedel pamet, da bo pozabil, kaj piše in dela.

Zadnje tri številke so polne političnih čenč, na katere bi se ne ozirali, če ne bi urednik tega lista, ki najbrž sam zvari to neokusno kašo, dosegel viška v svojem poneumnevanju. V marčevi številki ima člančič »Volitve«, kjer podaja tudi sledeče »duhteče« cvetke:

»Tudi volitve so verskonravno dejanje, da ž njimi: ali služiš Bogu, ali pa kljubuješ Bogu in ga žališ. Dobra volitev — dobro delo za nebesa; slaba volitev — greh, obremenitev vesti, dušna škoda! — Častilci božjega srca, uredite volitve tako, da bo ž njimi zadovoljen vaš Zveličar, največji prijatelj Slovencev: Gospod Jezus Kristus.«

Na to preporočila, naj volilci in nevolilci prosijo k Svetemu Duhu za razsvetljenje in za srečen izid letošnjih spomladanskih volitev, jim preporočila na dan volitev spoved in obhajilo ter pride k sledečemu — po našem mnenju bogoskranskemu sklepu:

»Volilci, predno pade Vaša kroglica v volilno skrinjico, položite jo — v presveto Srce Jezusovo.«

Iz navedenih besed sledi to-le: Ni razlike med vsakdanjim in svetim, politične borbe so »verskonravno« dejanje, volilni boj je boj za Boga in Kristusa. Še več: Zveličar je največji prijatelj Slovencev — to se pravi: Bog je — slovenski avtonomist. Volilno kroglico je treba položiti v — Jezusovo srce.

Človek, ki ni brezverec, ali ki ima vsaj spoštovanje pred visokimi pojmi kot so Bog, Kristus in druge krščanske svetinje, mora biti upravičeno osumljen nad tem, kar čita v mariborskem nabožnem listu. Ali tukaj ne velja: »Ne imenuj po nevrednem božjega imena!« Mar niso

Ne da bi odgovoril, namigne Sidi Lakdar, naj sedeta poleg njega, v travo. Oče je sedel, sin pa je legel, kar je bilo že zelo dobro znamenje. Nato so se vsi trije molče gledali.

Bilo je ravno poldne; vročina in solni žarki pa že takil... Zdelo se je, da ves majhni vrt spi. Slišalo se je samo tiho pokanje lakotnika, čigar stroki so se vsled vpliva solčnih žarkov odpirali in šumljanje studenčkov pod travo od vročine omamljene ptice, ki so letale med listjem in katerih polet je bil podoben odpiranju in zapiranju pahljače. Od časa do časa se je utrčala preveč zrela figa in se katrijala od veje do veje. Tedaj je Sidi Lakdar iztegal roko in nosil z izmučenim obrazom sadež v usta. Otroku pa si ni vzel niti tega truda. Najlepše fige so padale ob njegovih straneh, ne da bi se obrnil. Mojster je s svojim mežikavim očesom opazoval to vzgledno nemarnost, vendar še nadalje ni znil besedice.

Ena ura, dve uri sta na ta način potekali... Mislite si lahko, da se je ubogemu pipostružniku začelo zdeti sedenje nekoliko dolgo. Vendar si ni upal ničesar reči in je vztrajal na mestu, ne da bi se ganil, oči nepremične, noge prekrizane, kajti tudi njega je omamila atmosfera lenobe, ki se je širila po vročem vrtu z nedoločnim vonjem banan in oranž.

A glej, naenkrat padel z drevesa veli-

take besede žalitev vsegamogočnega Boga, stvarnika in gospodarja vesoljstva, ki si ga drzne ena sama politična skupina lastiti kot svojega pristaša in zaveznika! Kje je spoštovanje pred veličanstvom božjega imena, kje je strah pred tem, da bi ga ubogi črviček človek ne imenoval po nevrednem?

Kajti, če bo večina kroglic v skrinjicah, ki ne pripadajo stranki večine slovenskih duhovnikov, ali bo Bog tudi »pogorel« pri volitvah? Oprostite, posvečeni gospodje, mi, liberalci, si ne drznemo kaj takega trdit o Bogu in o Kristusu. Kako morete vendar zapovedati od ljudi, v katerih je krščanstvo omajano, da naj spoštujejo verske svetinje, če vlačite dobesedno Boga in Kristusa na volišča, ga postavljate za čuvaja volilnih skrinjic in vcepjate ljudstvu neumno mišljenje, da pri volitvah v Beograjski parlament gre za Boga in za Kristusa, češ, da pripadate samo eni politični stranki?!

To je ostudno bogoskranstvo, ki kaže, da se naša duhovščina ne zaveda dostojanstva božjega imena in tepta v volilno blato to, kar bi morala skrbno čuvati pred profanacijo in dvigati visoko, visoko nad vsakdanje blato!

Dnevna kronika.

— **Izjava.** G. Franc Senčar, trgovec pri Mali nedelji, nam pošilja izjavo, da njegova rodbina nima ničesar skupnega z renegatom, nemškim kandidatom Sentscherjem.

— **Razpis bazarja na Dobrni.** V »Uradnem listu« št. 19 z dne 22. tm. je razpisana v zdravilišču Dobrna pri Celju za sezijo 1923 trgovina z malimi predmeti (bazar).

— **Za dijaško kuhinjo v Mariboru** se je nabralo o priliki poroke orožniškega narednika Jakoba Fideršeka z gđc. Matildo Murkovo v Sv. Lovrenču na Dravskem polju 51 D. Mlademu paru želimo obilo sreče, vsem darovalcem pa izrekamo v imenu ubogih dijakov najiskrenejšo zahvalo. Posnemajte!

— **Sanatorij v Rogaški Slatini.** Imamo v mestih kirurški sanatorij za operacije, sanatorijev drugih vrst pa v Sloveniji skoro ni nobenega. Vsak zdravnik ima pravico odpreti sanatorij, dozdaj pa nikdo izmed zdravnikov v Sloveniji ni hotel riskirati svojega denarja. Otvoritev sanatorija v Sloveniji je na vsak način riskantno podjetje. Pozdraviti je tedaj pogum zdravnika, gosp. dr. Pečnika, ki se je odločil riskirati; kupil je vilo v Rogaški Slatini, kjer namerava odpreti fizikalno-dietetičen sanatorij za vse bolezni. Zaradi lege v Rogaški Slatini so seveda vse nalezljive bolezni, m. pr. jetika, izključene. Imamo sanatorij Rikli na Bledu, ki pa ima le prostozračnice (Lufthütten) ter pride radi tega le deloma v poštev. G. dr. Pečnik je bil dve leti zdravnik na fizikalno-dietetičnem sanatoriju za vse bolezni Dr. v. Guggenberga v Brixenu v južnem Tirolu. Fizikalno-dietetičen sanatorij, ki ga vodi strokoven

zdravnik (Spezialist) od fizikalno-dietetične stroke z zakonito predpisano 2-letno prakso v tej stroki, je za Slovenijo jako potreben. Kje naj se izvede n. pr. dietna kura (Diätkur) pri sladkorni (diabetes), pri ledvičnih boleznih, itd.? Doma? V bolnišnici? Gre le v takem sanatoriju. Pacienti v rekonvalescenci po težkih boleznih ali pa po težkih operacijah potrebujejo nujno tak sanatorij, da si zopet opomorejo. Vsi taki bolniki morajo dozdaj v Nemško Avstrijo, ki ima mnogo takih sanatorijev, pri nas ga pa ni. Upa se, da si bo vendar marsikdo premislil iti v Avstrijo, potovanje je dandanes otežkočeno. Želeti bi bilo, da slovenska javnost in slovenski zdravniki podpirajo sanatorij, je prvi te vrste v Sloveniji, je blizu in lahko dosegljiv. Sanatorij se odpre to spomlad.

— **Sprememba stanovanjskega pravilnika.** Beograjski listi poročajo, da se ministrstvo za socialno politiko odločilo, da izmenja nekatere odredbe stanovanjskega zakona, ker so se tekom zadnjega časa pri uveljavljanju v praksi izkazale nedostatke. Pred vsem bo treba izdelati nove preciznejše odredbe glede nakazovanja stanovanj v Srbiji in v Črnigori, kjer so upravne oblasti največ grešile, postopajoč pristransko pri izvrševanju poedinih točk pravilnika. Ministrstvo je poslalo svoje delegate tudi v Zagreb ter v Ljubljano, da proučijo lokalne razmere glede sprememb. Po zaslišanju mišljenja z raznih strani države bo ministrstvo definitivno uredilo novi stanovanjski pravilnik, oziroma zakon. Koliko časa je bilo treba, da se je radikalno gospoda zavedla, da je napravila pogreške!

— **Natečaj za strojnike za vojno mornarico** je razpisalo ministrstvo za vojsko in mornarico. Ministrstvo sprejme 110 kandidatov, ki bodo v juniju sprejeti v strojno šolo vojne mornarice v Gjenoviciu v Boki Kotorski. Kandidati bodo morali pred vstopom napraviti sprejemni izpit. Pogoji za sprejem so sledeči: starost od 17—20 let, telesna sposobnost ter najmanjše štirirazredna ljudskošolska izobrazba. Po dovršenem tečaju bodo kandidati služili kot strojniki v vojni mornarici.

— **Poskušeni rop v vlaku.** V noči od 24. do 25. t. m. je v Zidanem mostu orožnik Privošnik aretiral nekega Franja Peterkoviča, ki je v železniškem vozu na progi od Laz proti Zidanemu mostu hotel zadaviti neko gospo iz Pilštana, ter jo hotel oropati blaga v vrednosti 20.000 K. Na njene klice na pomoč so je gotovo smrti rešili sopotniki, ter ga takoj oddali orožništvu. Peterkovič je zasebni uradnik v Ljubljani.

Tatvina. Dne 26. t. m. v Zidanem mostu ukradel spremljevalec Peter Wolf iz Novega Vrbsa iz vagona 15.000 K vredno svinjo, ter jo prodal za 6000 K. Svinjo je orožništvo zaplenilo, tatu pa oddalo sodišču.

Ne pozabite naročnine!

so tak tumasti za volitve, kak svinje za želodom. Ja bogme resen, žiher mi verjete. Jas sem že stari ded, pa sem še takših vsilivcev ne doživeja, kak so naši mešniki.

Vnašoj fari že štrtega fajmeštra punin. Ti prvi so ne nič vedli od politike predgati. Te drugi pa so samo z veingeljma predgali. Ja pa žalostno, tak kaj smo se vsi jokali. Šinfali so nigdar ne nikoga. Dere pa so vmrli pa blo ne šacenge pa ne talinge. Kaj so imeli, so vse prle siromakon raztalali. Te tretji go spod pa so nas že vičili, kerega moža moramo za rihtara voliti. Tisti, ki je najbole pobožen v celoj škofiji, pa smo ga mogli za poslanca zvoliti, kaj pre bog takšeni poslanci dobre misli v glavo da, kaj te z božjo pomočjo rengira. Toti gospod kaj ga zdaj mam, so že štri kaj jih jas punin. Toti so pač zevsemi mažami namazani. Če že skoro nedo volitve minole, te de jih gvišno božji žlak vujdra. Če pa tak kviški skačejo vsakdo nedeno na predgajnci, pa zolijo, kaj je pre neka vera v nevarnosti. Po odverčarkah pa vkuper pozovejo te mlade čeha, pa puce, te pa nekše komedje žjimi špilajo. Nan, keri smo virti, pa zapovedavlejo, kaj mo mogli tak voliti kak do oni rekli. Mi jim vse obečamo, hogali pa jih nemo. Se vemo, da more takši gospot samo le po pobožno živeti

ka figa in se splošči na otrokovem licu. Divna figa, pri Alahu! roznata, parfimirana kakor žarek medu. Da bi jo dobil otrok v usta, bi jo moral samo s prstom potisniti; toda še se mu je zdelo preveč utrudljivo, in ostal je tako, ne da bi se ganil, s sadežem, ki mu je vonjal na licu. Končno pa je postala skušnjava prehuda; namignil je z očesom očetu in ga poklical z žalostnim glasom:

»Oče,« je rekel, »oče..., daj mi jo v usta!«

Ko je Sidi Lakdar te besede slišal, je zagnal figo, ki jo je imel v rokah, daleč stran in se srdit obrnil do očeta:

»To naj bi bil otrok, ki si mi ga ponudil kot učenca! Saj je vendar on moj mojster! Jaz sam bi moral k njemu v uk!«

Nato pade na kolena in z glavo na zemlji vzdikne pred še vedno ležečim dečkom:

»Pozdravljen, oče lenobe!«

—□—

Lubi Bog, ge maš šibo?

(Poroča naš stari Matjaž Kokuržala.)

Milostlivi gospodje pr Narodnem listi, e privas tudi ceitnge tak od samih volitev pišejo kak prinas? E vaši mešniki tudi tak norejejo pr totih volitvah? Naši fejmeštri, kapla, pa tiste Marijine puce

Celjske vesti.

Osebnost. Kot telovadni učitelj je dodeljen drž. realni gimnaziji v Celju g. Stanko Jurko. Dosedanji telovadni učitelj g. prof. Gorečan je nastopil bolezenski dopust.

Redni občni zbor mizarske zadruge v Celju se je vršil dne 25. tm. v Celju. Zborovalci so potrdili staro načelstvo z majhnimi izpremembami. Pri slučajnostih so navzoči protestirali proti centralizaciji bolniških blagajin, zlasti ker se za enkrat predpiše obrtnikom prevelika svota prispevkov. Člani so nadalje nastopili proti raznim šušmarjem.

Občni zbor podružnice Jugoslovanske Matice v Celju se vrši v petek, dne 2. marca ob 8. uri zvečer v mali dvorani Nar. doma s predavanjem predsednika g. ravnatelja Jeršinovića in s poročilom posameznih odborov in funkcionarjev.

Suh list na zeleni vejli. Ze delj časa se je govorilo po Celju, da se je preorientiral v radikalno smer tudi veletrgovec Rudolf Stermecki, kateremu je zaupala demokratska stranka več važnih mest v raznih korporacijah. Ker g. Stermecki sam ni imel toliko takta, da bi ta mesta takoj odložil, je bil od strankinega vodstva k temu pozvan. Kakor se čuje, je na ta pritisk že odložil odborniško mesto v obč. svet. Stermecki je bil svoj čas v obč. svet. Stermecki je bil svoj čas v obč. svet. Stermecki je bil svoj čas v obč. svet.

Za prvo porotno zasedanje pri okrožnem sodišču v Celju so dosedaj razpisani sledeči porotni slučajji: 5. marca Karol Beve, umor (predsednik okr. sodišča dr. Jož. Kotnik); 6. marca Ivan Suhadolčan in Matija Lapornik, uboj (višje sodni sv. dr. Fr. Bračič); 7. marca Janez Vizjak, umor (višji sod. svetnik dr. Iv. Premšah); 8. marca Valentin Henel, uboj, Martin Petan, uboj (dež. sodni svetnik Val. Levičnik). Vrh tega prideta pred to porotno zasedanje še Ivan Stergar, umor (razprava se je vršila že lanske leto) in Alojz Zorčič, uboj.

Aretirala je v nedeljo, 25. tm. celjska policija nekega Antona Beraniča iz Cirkovcev pri Pragerskem, ker je razpečeval tisočlirske bankovce. Našli so pri njem še tri.

Predsedniki volilnih odborov

na posameznih voliščih pri volitvah 18. marca.

(Dalje.)

VIII. Volilni okraj Maribor levi breg. Sv. Lenart.

129. Cerkvenjak (Andrej, Brenčova, Cogentinci, Čagona, Osek, Smolin, Sv. Anton, Zupetinci) Dr. Davorin Črnjanc, okr. sod. v Mariboru; 130. Črmljenšak (Biš, Črmljenšak, Gočova, Selce) Dr. Andrej Veble, odvetnik v Šentlenu; 131. Jarenina (Jarenine, Polička vas, Vukovski dol) Dr. Pavel Strmšek, profesor v Mariboru; 132. Kamnica (Bresternica, Jelovec, Kamnica, Rožpoh) Dr. Josip Barle, notar v Mariboru; 133. Krčevina (Krčevina) Inž. Ivan Urbas, gozd. nadkomisar v Mariboru; 134. Lajtersberg (Lajtersberg, Pesniški dvor) dr. Anton Mulej, dež. sodni svetnik v Mariboru; 135. Maribor I. (Maribor) Josip Fon, dvor. sv. v Mariboru; 137. Maribor III. Josip Stergar, viš. dež. sod. svet. v Mariboru; 138. Maribor IV. Dr. Fran Peitler, viš. dež. sod. svet. v Mariboru; 139. Maribor V. Fran Posega, viš. dež. sod. svet. v Mariboru; 140. Maribor VI. Janko Kušeli, dež. sod. svet. v Mariboru; 141. Maribor VII. Oskar Dev, dež. sod. svet. v Mariboru; 142. Nova cerkev (Dražni vrh, Lokovci, Ploderšnica, Sladki vrh, Trate, Velka) Dr. Ivan Vuk, dež. sod. svet. v Mariboru; 143. Selnica ob Dravi (Boč, Janževska gora, Selnica ob Dravi, Slemen) Josip Lenart, sod. svet. v Mariboru; 144. Selnica ob Muri (Čeršak, Selnica ob Muri) dr. Franc Vidovič, dež. sod. svet. v Mariboru; 145. Spod. Sv. Kungota (Dobranje, Na Ranci, Gradiška) Dr. Karol Perhanc, profesor v Mariboru; 146. Svečina (Plač, Slatinski dol, Svečina) Dr. Franc

Mišic, profesor v Mariboru; 147. Sv. Ana (Drvanje, Kremberg, Ledinak, Rožni grunt, Ščavnica, Zgornja Ročica, Žice, Žitanci) Dr. Milan Goršek, odvetnik v Šentlenu; 148. Sv. Barbara (Jablanka, Korena, Ragoznica, Zimica, Zikarica) Luka Brolih, profesor realke v Mariboru; 149. Sv. Benedikt (Hova, Sv. Benedikt, Sv. Trije kralji, Trotkova) Ciril Vobič, nadučitelj pri Sv. Trojici 150. Sv. Jakob (Spod. Šentjakovski Dol, Zgor. Šentjakovski Dol) Franc Štupica, notar v Šentlenu; 151. Sv. Jurij ob Pes. (Sv. Jurij ob Pes., Gradišče, Špičnik) Dr. Fran Schaubach, dež. sod. svet. v Mariboru; 152. Sv. Jurij v Slov. gor. (Malna, Partinje, Spod. Gašteraj, Sred. Gašteraj, Sv. Jurij v Slov. gor.) Dr. Ljudevit Pivko, prof. v Mariboru; 153. Sv. Križ (Sv. Križ) Albin Spreitz, učitelj v Zg. Kungoti; 154. Sv. Marijeta (Dragučeva, Grušova, Sv. Marijeta, Vosek) Dr. Josip Tombak, dež. sod. svet. v Mariboru; 155. Iv. Martin pri Vurbergu (Ciglenec, Sv. Martin pri Vurbergu, Spod. Duplek, Zgor. Duplek) Matija Lichtenwallner, šol. nadz. v Mariboru; 156. Sv. Peter (Sv. Peter, Sp. Volčina, Zgor. Volčina, Šetarjeva-Radehova) Jakob Zupančič, ravn. realke v Mariboru; Sv. Rupert (Sp. in Zg. Volčina, Šetarjeva-Radehova), Dr. Josip Čemer, sodnik v Šentlenu; 157. Sv. Trojica (Senarska, Sv. Trojica, Spod. Porčič, Zgor. Porčič, Verjane) Dr. Fran Tavželj, sod. v Šentlenu; 158. Šentilj (Cirknica, Kaniža, Šentilj) Dr. Fran Pichler, dež. sod. svet. v Mariboru; 159. Šentlenu (Spod. Žerjavci, Zgor. Žerjavci, Šentlenu, Zamarkova) Dr. Ožbalt Ilanik, dež. sod. svet. v Šentlenu; 160. Zgor. Sv. Kungota (Zg. Sv. Kungota, Vrtiče) Jernej Črnko, nadučitelj pri Sv. Marijeti ob Pesnici.

IX. Volilni okraj Mozirje.

Bočna (Bočna) Josip Korban, naduč. v Gornjem gradu; 163. Gornji grad (Gornji grad, Nova Štifta) Dr. Vojteh Hočvar, okr. sod. v Gornjem gradu; 163. Kokarje (Kokarje) Branko Zemljčič, nadučitelj na Rečici; 164. Ljubno (Ljubno) Franc Košenina, notar v Gornjem gradu; 165. Luče (Luče) Anton Zdolšek, učitelj v Gornjem gradu; 166. Mozirje (Mozirje trg, Mozirje okolica) Dr. Jože Gorčič, okrožni zdravnik v Mozirju; 167. Rečica (Rečica) Ivan Pušenjak, nadučitelj v Mozirju; 168. Solčava (Solčava) Mirko Dežela, sod. v Gor. Gradu.

(Dalje prihodnjic.)

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek, 23. februarja: V Beograd je prispel avstrijski kancelar dr. Seipel v spremstvu zunanjega ministra dr. Grünbergerja v svrhu ureditve medsebojnih odnošajev med avstrijsko republiko in našo državo. — V Sušaku se vrše priprave za dostojen sprejem naših oblasti po izpraznitvi tretje cone, ki se ima izvršiti te dni. — V Pragi se je izvršil danes pogreb umrlega ministra dr. Rašina. — Nemški odpor v Poruhrju popušča. Nemci se bodo morali končno udati v usodo ter plačati vojno odškodnino (reparacije). — Na seji glavnega odbora demokratske stranke so bile potrjene vse demokratske kandidatne liste. Demokratska stranka nastopi v celi državi.

Sobota, 24. februarja: V Beogradu so se pričela pogajanja z avstrijskimi zastopniki. Razpravljalo se je o sekvestrih, o plačilu pred- in medvojnih dolgov in drugih važnih zadevah. — V Split je dospela danes naša komisija za prevzem tretje cone, ki jo morajo Italijani končno javno izprazniti. — V Mariboru sta se vršila dva vrlo dobro uspela shoda demokratske stranke, in sicer eden za uradništvo, na katerem je poročal uradniški kandidat prof. Mravljak, drugi pa za pridobitne sloje (trgovce in obrtnike), na katerem je govoril kandidat Rebek.

Nedelja, 25. februarja: Danes so se vršili volilni shodi po vsem volilnem okrožju, na katerih so govorili demokratski kandidati. Iz vseh strani prihajajo poročila, da naša stvar dobro stoji. Klerikaleci se trudijo na vse načine, da bi zmotili ljudstvo, toda pametnejši morajo jim ledo več na lim. Žebot, najhušji klerikalni priganjač, je celo poskušal kupiti našega kandidata Malgaja v Šmarju pri Jelšah, ki na mu je sevr. ...

zal vrata. — Pri pogajanjih z avstrijskimi delegati je zunanji minister dr. Ninčić opozoril avstrijskega kancelarja dr. Seipela na zatiranje koroških Slovencev. Dr. Seipel je »obljubil«, da bo to odpravil in skrbel za slovenske šole, kjer bo to »potrebno«.

Ponedeljek, 26. februarja: Danes so bile podpisane konvencije z Avstrijo. Radikalna beogradska vlada je bila zelo popustljiva in je popolnoma podlegla Avstrijcem, ki se na naš račun smeji. Avstrijska delegacija se je danes vrnila na Dunaj. — V Poruhrju je položaj neizpremenjen.

Torek, 27. februarja: Kralj je danes podpisal konvencije z Italijo glede izpraznitve tretje cone. Naša delegacija paritetne komisije, ki ima urediti vse potrebno za predajo ozemlja in določiti meje med našo državo, Italijo in Reko, je odpotovala v Opatijo, kjer se sestane z italijansko delegacijo. — Danes se morajo Italijani umakniti iz Sušaka, ki preide s tem dnem v naše roke.

Zborovanje mariborskega trgovstva.

Maribor, 27. februarja.

V Gambrinovi dvorani se je vršil nočoj od Trg. gremija sklicani zbor trgovcev in obrtnikov o perečih gospodarskih vprašanjih, ki jih mora reševati prihodnji parlament. Tajnik Trg. obrtne zbornice g. Mohorič je podal krasna strokovna poročila o potrebi revizij zavarovalnih zakonov in dajatev. Zlasti je stvarno slikal pogubne posledice trgovskih pogodb, ki jih volilna vlada v brezparlamentarni dobi sklepa v škodo celega naroda, zlasti pridobitnih slojev, z Avstrijo in Italijo. Zato je velike važnosti, da pošljejo pridobitni krogi v novo narodno skupščino moške, ki bodo tam delali gospodarsko politiko. Govornik je žel iskreno priznanje vseh navzočih.

G. Weixl, predsednik gremija, je podal lepa poročila o stališču gospodarskih krogov glede zakupa ali podržavljenja južne železnice ter o zakonu za pobijanje draginje. Ob živahnem aplavzu zborovalcev je zlasti obsodil vodstvo mariborske policije, ki po svojih organih nepotrebno šikanira realne trgovce radi označenja cen po izlozbah.

Razvila se je živahna debata, v katero so posegli številni trgovci in obrtniki z veliko resnobo in stvarnostjo. Vodja oddelka ministrstva za trgovino g. dvorni svetnik dr. Marn iz Ljubljane je, simpatično pozdravljen od zborovalcev, v svojem govoru odobral v resolucijah stavljenе zahteve in obljubil jih na pristojnem mestu odločno podpreti.

Član Trgovsko-obrtno zbornice g. Iv. Rebek iz Celja, kandidat pridobitnih krogov za narodno skupščino, je govoril k vsem točkam dnevnega reda v temperamentnem nagovoru, ki je pokazal globoko razumevanje vseh vprašanj. Bil je od navzočih živahno aklamiran. Predsednik slov. obrtnega društva g. Fr. Novak je pozval navzoče, naj z vsemi močmi delajo na izvolitev svojega gospodarskega kandidata. Klici »Živio Rebek!« so doneli po dvorani. V razpravo so posegli še gg.: Pinter, Ellinger, Majer, Toneje in drugi.

Soglasno so bile sprejete resolucije, katere objavimo v jutrišnji številki.

Sokolstvo.

O Sokolski katekizem je naslov mali knjižici, ki jo je izdala Sokolska Zupa v Mariboru in sestavlja br. Ciril Hočvar. Piscev obravnava v poglavjih: Sokolska misel, Organizacija, Sokolska načela z ozirom na politiko, vero itd. Zgodovina v obliki vprašanj in odgovorov vse, kar mora znati vsak član sokolske organizacije. Delce je s skrbnostjo in poljudno pisano in hvaležni moramo biti br. Hočvarju, da ga je podal našim sokolskim vrstam. Naj bi ne bilo Sokola in Sokolice, ki bi ne segel po tej knjižici. Naroden se naravnost pri Sokolski župi v Mariboru in stane izvod Din. 250. Člani sok. društva v Mariboru pa morejo dobiti Sokolski katekizem ob uradnih urah v nedeljo dopoldne v društveni sobi v Narodnem domu. Bratje in sestre, naročite in čitajte!

Mariborske vesti.

Maribor, 28. februarja 1923.

m Smrtna kosa. Umrla je gospa Barbara Trampuš, mati gospe A. Weixl, so-proge veletrgovca in gospe Poljanec, so-proge sred. šol. nadzornika. Pogreb se vrši v četrtek ob pol 15. uri na mestnem pokopališču. N. v m. p.

m V spomin dr. Iv. Tavčarja je daroval g. Andrej Oset, trgovec v Mariboru, znesek po 100 Din. za podružnico Jugoslovanske Matice v Mariboru. Vrlenu rodoljubu, ki se ob vsaki priliki spominja naših dobrotvornih društev, sreča hvala! — Odbor JM.

m Kaj je klerikalce? O klerikalizmu, temu največjemu škodljivcu človeštva, ki je udušil vsakemu narodu, v katerega se je zajedel, moralno in kulturo, so bile napisane že tisočere knjige. Toda nam Mariborčanom ni treba čitati knjig, da bi spoznali bistva klerikalizma. Treba nam je pogledati samo naše mariborske klerikalce, zlasti najizrazitejša njihova predstavljena, duhovnika dr. Jerovška in od političnega duhovništva vzgojenega civilista Žebota, pa vemo, kdo in kaj je klerikalce. Poglejte samo debelušnega dr. Jerovška: mož je ravnatelj tiskarne, kjer izhaja »Straža« s svojimi tisočermi in tisočermi osebnimi napadi. Več sto tožb je bilo že vloženo proti njej, toda častita duhovščina nima toliko poštenosti, da bi za lepopoševine prevzela odgovornost. Ko pa je »Tabor« samo reproduciral resnično dejstvo, da so občinski svetniki v magistratni dvorani dr. Jerovška ob njegovi znani demagogiji nagnali za lažnjivcem, je debelušnega ravnatelja ta bridka resnica tako pičila, da se je takoj zatekel pod varstvo sodišča, kjer bo seveda dobil primerno lekcijo za svojo dvojno drznost. Sedaj, torej veste, kaj je klerikalce!

m Podkupovanje. Vsaka številka krščansko umazane »Straže« pljuje ogabne napade na poštene ljudi, kateri ne trobijo v njih rog. Temu se ni treba čuditi, saj sede v uredništvu krščanski ljudje in duhovniki, ljudje krščansko popolnoma pokvarjeni tem ne veljajo te vrstice, le radi javnosti povem odkrito in pošteno, da do danes me ni niti ena stranka mogla podkupiti, ker delam iz lastnega prepričanja kot obrtnik za ono listo, na kateri je naš pridobitni in obrtni kandidat Ivan Rebek. Moje največje plačilo bode, ako istotako store vsi obrtniki na dan 18. marca. S tem bodo pokazali svojo zrelost in zavestnost, da je skrajni čas, da pride tudi naš zastopnik v parlament in ne samo profesorji, duhovniki in cestni pljuvači. »Stražini« posvečenj uredniki naj na mojo osebo le še naprej bruhaajo ogenj in žveplo, bo saj ljudstvo tim prej spoznalo krščanske obrekovalce. — Fran Novak.

m Članstvo Or. Ju. Na. Vsi do sedaj vpisani člani, ki še niso poravnali članarine za 1. četrtletje t. j. do 30. marca se vabijo, da jo poravnajo do najkasneje 10. marca med uradnimi urami (torek, sredo, četrtek in sobota od 5. do 7. ure zvečer) v tajništvo. Vsak član naj se zaveda svojih dolžnosti! — Blagajnik.

m Seja občinskega sveta mariborskega, se vrši v sredo, dne 28. februarja t. l. ob 19. uri v mestni posvetovalnici. Dnevni red: Poročilo odsekov. Podrobnosti dnevnega reda se naznani pravočasno klubovim načelnikom.

m Ljudska univerza. V petek (ob pol 8. uri, mala kazinska dvorana) nadaljuje g. prof. Gabriel Majcen svoje predavanje »Pogreški in napake slovenskega jezika v govoru in pisanju«.

m Občni zbor Slov. trgovskega društva v Mariboru, ki bi se imel vršiti dne 3. t. m., je z ozirom na proslavo skladata Parme preložen na soboto dne 10. marca.

m Darovi za nacionalne žrtve. Neimenovani 100 Din. in trije po 10 Din. V gostilni Zupanc Toplice pri Novem mestu nabral g. Ambrožič 100 Din.

m Kmetijska podružnica za Maribor in okolje priredi v nedeljo dne 4. marca v dvorani okrajnega zastopa (Koroška cesta) predavanje »O važnosti perutninarstva v Jugoslaviji«. Govoril bo drž. višji živinozdravnik g. Fran Pirnat. Naj se udeležijo tega predavanja vsi udje, pred vsem gospodinjce. Sicer pa je vstop dovoljen vsakemu, ki se za stvar zanima. Začetek ob 9. uri dopoldne.

m Uradne ure pri blagajni tukajšnje glavne pošte. Počeni ob 1. marca 1923 bode odprta blagajna mariborske glavne pošte za stranke samo do 17. ure 30 min.

in ne več do 18. ure, kot do sedaj. To omejitev predpisuje novi poštni pravilnik, ki stopi v veljavo s 1. marcem t. l. Občinstvo se opozarja, da opravi svoje posle pri poštni blagajni pravočasno, da ne bo nepotrebnih pritožb.

Mešino kopališče. Ta teden bo v kopališču le kadna kopelj odprta. Parna kopelj ostane radi popravil do 8. marca t. l. zaprta.

Prošnja usmiljenim srcem! 77-letna starica, ki dobiva od mestne občine mesečno le 60 kron podpore, in leži že 10 mesecev bolna v postelji, prosi usmiljenega srca za podporo, bodisi v živilih ali denarju. Starica je popolnoma onemogla in brez vseh sredstev. Naslov v našem uredništvu, kjer se sprejemajo tudi darovi.

Narodno gledališče.

Reperitoire:

Sreda, 28. febr. Zaprto.

Četrtek, 1. marca Ono, O kuponi.

Petek, 2. marca. Zaprto.

Sobota, 3. marca. Urh, grof celjski, izv. Proslava skladatelja Viktorja Parme.

Nedelja, 4. marca ob 15. Pogumni Tonček, izv. Znižane cene. — Ob 19. in pol Urh, grof celjski, izv.

Sprememba repertoarja. Ker je zanimanje za opero »Urh, grof celjski«, ki se vprizori o priliki Parmove proslave zelo veliko in so vstopnice za sobotno predstavo že skoro razprodane, se vprizori v nedeljo zvečer mesto prvotno označene operete »Pri treh mladenkah« opera »Urh, grof celjski. Po možnosti naj si cenj. občinstvo tudi za nedeljsko predstavo osigura vstopnice.

Jubilej skladatelja Viktorja Parme. Za jubilej skladatelja Viktorja Parme, ki se vrši v soboto, 3. marca so se javile že razne korporacije oz. društva, ki se bodo po svojih zastopnikih udeležili svečanega častitavanja in izročitve reda sv. Save, podeljenega od Njegovoga Veličanstva kralja Aleksandra. — Izročitev reda in svečano častitavanje se bo vršilo na odprti sceni pred začetkom predstave. Odposlanci in zastopniki institucij, ki se žele udeležiti proslave bodisi z izročitvijo venčev, bodisi z drugimi častnimi darili, naj blagovoljno pravočasno javijo ravnatelju opere g. Andru Mitroviču v gledališki pisarni (vsak dan od 12. do 18. ure).

Urh, grof celjski. V soboto, 3. marca se vrši premijera Parmove opere »Urh, grof celjski«, s katero proslavi naš skladatelj 65letnico rojstva in 40letnico svojega umetniškega delovanja. »Urh, grof celjski« je prva Parmova opera in tudi časovno prvo slovensko večje glazbeno delo. To opero (komponirano od 1892—94) so prvič vprizorili v ljubljanskem gledališču 15. febr. 1895 z jako lepim uspehom. Kritike o tej takratni ljubljanski predstavi priobčimo te dni.

»Ono«. V četrtek, je repriza Schönherjeve najnovejše drame »Ono«, ki je imela, vprizorjena prvič v soboto, 24. t. m. zelo lep uspeh. Drama je vsebinsko in tehnično zelo zanimiva. Jutrašnja predstava se vrši za ab C, kjer je še nekaj lož in parternih sedežev na razpolago.

Kultura in umetnost

x Dramatični večer Zofije Borštnik-Zvonarjeve. Za ta prvi nastop naše velike gledališke umetnice v Mariboru, ki se vrši v petek 2. marca ob 20. uri v gledališki dvorani Narodnega doma vlada v vseh krajih veliko zanimanje. Vstopnice se dobe v predprodaji pri Zlati Brišnikovi v Slovenski ulici.

x Mlinar in njegova hči. To priljubljeno žaloigro vprizori v ponedeljek dne 5. marca 1923 ob pol osmih zvečer v Narodnem domu mariborski Ljudski oder. S tem pričenja Ljudski oder zopet s težko pogrešanimi rednimi tedenskimi predstavami v pričakovanju, da ga javnost v bodoče intenzivneje podpre in da mu ne bo treba delati neprijetnih odmorov. Predprodaja vstopnic za »Mlinar in njegova hči« je v trgovini Zlate Brišnik v Slovenski ulici.

x Pisarna Ljudskega odra (v prostori uradniške obednice v kazinu) uradu-

je za štranke vsak dan od pol dveh do treh popoldan. Opozarjamo, da Ljudski oder zopet sprejema nove člane in članice. Gospodje in dame, ki imajo veselje do gledališča, se lahko ob navedenih urah priglase v pisarni.

Objave.

§ Svengaljev nov program. Svengaljev večer telepatije in sugestije bo nudil povsem nov. v Mariboru še neznan program. Med drugim bo izvršil »postsugestijo«, ki se bo začela v Götzovi dvorani in končala z odposlanim medijem v Veliki kavarni. Sodelovala bo pri vseh produkcijah vojaška godba. Dvorana bo primerno temperirana. V Mariboru se bo vršil samo en večer, zato ne zamudite in pohitite! — Vstopnice se razprodajo na dan prireditve od 2. ure dalje pri blagajni Götzove dvorane.

§ I. Mariborski Bioskop. V četrtek začne v I. Mariborskem bioskopu francoskih tvornic največji film »Umirajoči orli« prekrasna, pretresljiva drama v dveh delih iz časa Napoleonona in njegovega sina »rimskega kralja«. I. del se predvaja v četrtek, petek, soboto in nedeljo. 5 prekrasnih činov, izborne razkošne režije, krasnih slik in pretresljive vsebine, se vrste pred gledalci in nam prikazujejo zgodovino in življenje največjega cesarja sveta. Napoleon na sv. Heleni, njegovi zadnji dnevi in pa vzgoja njegovega sina na avstrijskem dvoru so bistvene točke te žaloigre. Polkovnik Montander, vojskovodja Napoleona je edini, kateremu se je posrečilo priti na avstrijski dvor do sina Napoleona »kralja rimskega«. Otroci odgojeni na avstrijskem dvoru je le malo čul o svojem očetu, kajti strogo je bilo prepovedano govoriti v njegovi navzočnosti o velikem Napoleonu. Polkovnik Montander prispeže Napoleonu na smrtni postelji da se bode zavzel za »rimskega kralja« in da bode stal vedno ob njegovi strani. In Montander pripoveduje Napoleonovemu sinu o zmagošnjem vojskovanju njegovega očeta do poraza na Beresini, o življenju Napoleona na sv. Heleni in o njegovi smrti. In Montander je oni, ki organizira zaroto proti avstrijski vlad, oni ki hoče povzdigniti na prestol »rimskega kralja«. In drama pride na vrhunc žaloigre, ko se justicira zarotniki, izdani od ženske — Montander-a ljubice.

Izpred sodišča.

Roparji v Črni.

Dne 4. maja 1919 so nemške tolpe ropale v hiši župana Franca Krulca v Črni, okraj Prevalje. Krulčeva družina je pred prihodom nemških tolpe pobegnila in tako je ostala hiša popolnoma brez obrambe. Škoda, ki so jo napravili roparji znaša 120.000 K. Glavni kolovodja pri tej plenitvi je bil krojač Alojz Preklet v Črni, ki je hujškal civiliste in vojsake, naj le pridno plenijo. Pa tudi sam se je udeležil ropanja s tem, da je odnašal iz kleti v kanzlah vino ter isto z vojsaki vred pil. Preklet je bil pred okrožnim sodiščem obsojen radi hudodelstva tatvine na 5 mesecev težke ječe.

Dekle — fant — detektiv.

Policijski detektiv Josip Grobin, je v noči na 7. januarja v gostilni »Maribor« izsledil neko prostitutko. Povabil jo je, da mu sledi na stražnico. Prostitutka pa je poklicala slikarja Franca Vergleza v Petoj, ki je prišel takoj iz gostilne in udaril detektiva z roko po glavi. Detektiv se je napadalcu nato predstavil in mu napovedal aretacijo. Nato pa je Verglez znova udaril detektiva z roko po obrazu. Verglez prizna dejanje, zagovarja pa se, da ni vedel, da ima opraviti z oblastnim organom. Obsojen je bil radi pregreška po § 93 srb. k. z. 1 teden zapora.

Užaljena ljubizen — ubogi krojač.

Mlinarski pomočnik Andrej Bikovšek, ki je zaposlen v mlinu v Pekrah, stanuje pri krojaču Juriju Jezerniku. V noči na 27. decembra l. l. si je Bikošek prignal neko žensko na stanovanje. To pa njegovemu stanodajalcu ni bilo po volji. Spodil je žensko iz stanovanja, kar pa je mlinarja tako razjezilo, da je pograbil gorjajo ter začel z njo neusmiljeno udrihati po krojaču. Prizadjal mu je razen več lahkih poškodb na levem podlaktu samo na sebi težko poškodbo. Bikošek, ki svoje dejanje prizna, je bil obsojen na 3 mesece ječ.

Gospodarstvo.

Nekaj iz teorije kmetijstva.

(Nadaljevanje.)

Sestava zemlje.

Če od bližje premostrimo kaki presek ali prerez zemlje, n. pr. izkopan jarek ali izkopano jamo, razločujemo dve različni barvani plasti zemlje. Prva, bolj temna plast do površine zemlje, je oranica, navadno 20—30 cm debela, druga svetlejša pa podzemlišče. Te dve plasti se razlikujeta med seboj tako glede sestave kakor tudi glede rodovitnosti. Prva je mnogo bogatejša nahraničnih snovi in tudi rodovitnejša nego druga.

Zemlja, na kateri rastejo rastline, obstoji v fizičnem oziru iz štirih glavnih sestavin: peska, apnenca, ilovke in humusa.

Pesek tvorijo majhni okrogličasti delci kamena. Zemlje, v katerih je dovolj peska so propustljive in rahle; take zemlje lahko prodira zrak in voda, ki se pa v njih ne drži; one so tudi lahko gibljive in sipne (živi pesek).

Apnenec ali kreda obstoji ravno tako iz majhnih zrn, kakor pesek ali se da od peska lahko razločevati, če se ga polije s kako kislino ali z očetom, ker se peneč razkroji v svoje sestavne dele, ogljenčvo kislino in apno. Apnenec daje rastlinam apno, ki jim je za hrano potrebno; on bolje zadržuje vodo nego pesek, toda slabše nego ilovica.

Ilovka ali ilovica (gline) obstoji iz zelo finih zrn in nastane pri razpadanju prakamena pod vplivom vode, ki vsebuje ogljenčvo kislino. Zemlje, v katerih je dosti ilovke so nepropustljive, ker so prostori med posameznimi zrnici ilovke zelo majhni; one so tudi lepljive ali smolnate (smoleka), ker vsebujejo vode, s katero tvorijo lepljivo kašo, porabljivo za napravo glinaste posode. Osušene, so take zemlje zelo trde in pokajo.

Humus ali organska materija je oni temni del zemlje, ki je nastal v toku razpadanja rastlinskih in živalskih odpadkov. V njem se razlikujejo deli jasnejše barve, kakor jih tvorijo še nerazpadli rastlinski odpadki in deli temnejše barve (črna materija), katere tvorijo popolnoma razpadli rastlinski odpadki. Kakor humus tako i ilovka zadržujeta mnogo vode. Zemlje, ki imajo dosti humusa so rodovitne, ker vsebuje humus vse za življenje rastlin potrebne tvarine. Humus popravi tudi fizične lastnosti zemlje; pomešan s peščenimi in apnenimi zemljami, drži oboje bolj skupaj in zmanjšuje njih prepustljivost. Na ilovnatih zemljah se udeležuje humus ravno nasprotno, to je, on povečuje propustljivost takih zemelj.

Vrste zemlje.

Vse zemlje vsebujejo pesek, ilovko, apnenec in humus ali količina teh tvarin je v različnih zemljah zelo različna. V zemljah zamore eden ali drugi od navedenih sestavnih delov zemlje prevladati in po tem, kateri prevladuje imenujemo:

1. Peščene zemlje, kadar zadržijo bar 75% peska;
2. Ilovnate zemlje (ilovice), kadar zadržijo bar 25% glin;
3. Apnene zemlje, kadar zadržijo bar 50% apnenca;
4. Humozne zemlje, kadar zadržijo bar 15% humusa.

Peščene zemlje (peski) so propustljive za vodo in zrak in se naglo segrevajo. Setve na njih lahko trpe po suši. Gnoj se v teh zemljah naglo razkaja, ker imajo zraka v izobilju; zaradi tega je treba

te zemlje večkrat, toda z manjšimi količinami dobro preperelega gnoja gnojiti. Pesnate zemlje se tudi lahko obdelujejo in zaradi tega se zovejo tudi lahke zemlje.

Ilovnate zemlje (ilovice) so nepropustljive za vodo in zrak, a kadar imajo 50% glin, je njih obdelovanje nemogoče. Kadar dež pade, ostane voda na njih površini ter le težko prodira v globino; zaradi tega ne trpe po suši, temveč navadno od preveč vlage. Organične snovi in hlevski gnoj se le težko in počasi razkrajajo v takih zemljah. Ilovnate zemlje so čvrste in kompaktne ter se težko obdelujejo, najsibo po zimi ali po leti; po zimi, kadar so premokre, se prijemajo na poljedelsko orodje, po leti se pa strdijo in tvorijo zelo trdo grudje. Zaradi tega se ilovnate zemlje imenujejo tudi težke in zbog tega, ker se težko segrevajo, zovejo se tudi hladne zemlje.

Apnene zemlje se približujejo po svojih lastnostih bolj peščenim zemljam. One so propustljive, voda se v njih hitro odcedi, se lahko suše in gnoj v njih hitro razpade. Apnene zemlje imajo to lastnost da se pod vplivom mraza dviga njih zmžnjena skorja, pri čem trpe korenine na njih stoječih setev. Koristno je za poljedelce, da poznajo količino apnenca, ki ga vsebuje vsaka zemlja in sicer iz razloga: 1. da vedo izabrati vrsto umetnega gnoja, za slučaj, da ga žele uporabiti;

2. da vedo izabrati vrsto ameriške podloge za vinograd, ki ga nameravajo zasaditi, ker ne prenašajo vse ameriške loze enake količine apna.

Humozne zemlje (humusi) se nahajajo po nizkih in močvirnih mestih. Na teh mestih se nahaja mnogo organske materije, ki vsled preobilice vode in pomanjkanja zraka ne more razpasti in se nitrificirati. Te zemlje so temne barve in se naglo segrevajo, toda — akoprem so bogate na dušiku — so nerodovitne, ker se mikrobe, ki pretvarajo organski dušik v mineralni, to je, ki vrše nitrifikacijo, ozir. pripravljajo dušičnato hrano, v njih ne morejo razvijati in delovati. Da se te zemlje pretvorijo v rodovitne, se jih mora najpoprej izsušiti, potem pa z apnom neutralizirati (razkisliti), ker so kisle in za kulturne rastline neugodne.

Zemlje, v katerih prevladuje samo ena od navedenih sestavin, so v obče redke in tudi niso najboljše za poljedelske svrhe. Ako v zemlji prevladuje navedenih sestavin, se stavlja one, ki je ima več, na prvo mesto. Tako imamo glinasto-ilovito-apnene (smolike), peščeno-glinaste, apnenopeščene in druge zemlje. Take zemlje se nahajajo češče v naravi in so mnogo boljše za poljedelske svrhe nego priroste enostavne zemlje, v katerih prevladuje le ena navedenih sestavin.

Normalne zemlje so za poljedelstvo najboljše. Normalna zemlja se imenuje ona, v kateri se nahajajo vse štiri osnovne sestavine in sicer v naslednjih količinah: pesek 60—70%, apnenec 10—20%, glina 10—15% in humus 5—10%.

Take zemlje so propustljive, tople in rahle, ker imajo dovolj peska. Rastline na njih ne morejo trpeti od vlage ali od preobilice apna, ker vsebujejo dovoljno količino apnenca in glin. One so rodovite, ker imajo dovolj humusa, v katerem — kakor je že bilo zgoraj rečeno — se nahajajo vse snovi, ki so rastlinam za življenje potrebne.

(Dalje prihodnjič.)

IV. Občni zbor konjerejskega odseka 2. kmetijske družbe za Slovenijo.

Minuli četrtek, dne 22. februarja se je vršil v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru IV. redni občni zbor 2. konjerejskega odseka kmetijske družbe za Slovenijo. Kljub temu, da šteje odsek lepo število članov, je bila udeležba precej pičila. Zborovanje je vodil predsednik g. Lovro Petovar, udeležili pa so se ga tudi kmetijski referent oddelka za kmetijstvo pri pokrajinski upravi za Slovenijo v Ljubljani g. Černe, kot zastopnik vlade, nadalje vodja držav. zvečarne g. Slajpah in predsednik 1. konjerejskega konjerejskega odseka.

Predsednik g. Petovar je podal obširno in izčrpno poročilo o delovanju odseka v minulemu letu. Odsek šteje 920 čla-

nov. Preteklo leto je bilo polno kriz in težkih bojev za nadaljni obstoj. Naraščajoča draginja je uničila vse velikopotezne načrte. Krediti, ki so bili proračunani za celo leto, so bili že v prvem polletju izčrpani in tako je odsek mesto, da bi se razvijal, le še životartil. Številne peticije in intervencije pri vladi in merodajnih činiteljev so imele le ta uspeh, da so se pokrili dolgovi, v katere je zabredel odsek vsled stalno naraščajoče draginje. Vsled pomanjkanja sredstev se je moralo skrajšati tudi običajno premiranje, ki se je zato vršilo samo v sedmih krajih. Povod se je poznalo, da se vsled pomanjkanja krme tudi posamezniki bora z velikimi težavami. Prigon je bil mnogo manjši kakor druga leta. Rezultati premovanja so bili sledeči: Celje: (pri-

zon) 51, (premovanih) 41; Brežice 50 : 38, St. Lenart 46 : 35, Beltinci 71 : 44, Ljutomer 117 : 64, Ormož 67 : 51, Ptuj 78 : 43; skupno je bilo prignanih 480 glav, premovanih pa 316. Diplom je bilo podeljenih 53, priznanje pa 45. Premij je bilo izplačanih v Celju 3600 D, v Brežicah 3780, v St. Lenartu 3680, v Beltincih 4480, v Ljutomeru 5390, v Ormožu 4850, v Ptuj 4860, skupno 30.640 dinarjev.

Blagajna izkazuje v rednem prometu 586 Din. prebitka, v blagajni za premovanja pa 1013 Din. primanjkljaja.

H koncu svojega poročila se zahvali predsednik bivšemu poveljniku državne žrečarne, podpolkovniku v p. J. Ravniharju, ki je s svojim delovanjem vedno podpiral konjerejski odsek.

Dosedanja članarina 250 D se povzraha 5 D, kar je bilo soglasno sprejeto. Vsa poročila so bila soglasno sprejeta in odobrena.

Nato se je razvila daljša debata o delovanju v bodočem letu, tekom katere so posamezni govorniki izrazili svoje želje. Predvsem se je kritiziral sedaj veljavni vojaški zakon o rekrutiranju konj, ki naši konjereji neizmerno škoduje. Odsek bo o priliki, ko se bo v parlamentu razpravljalo o novem vojaškem zakonu, postavil sporazumno z konjerejskim odsekom 2 svoje predloge in zahteve, da se ti nedostatk odpravijo in sprejmejo določbe avstrijskega zakona, ki so za naše kraje primernejše. Kmetijski referent g. Černe je podal daljše poročila o stanju žrečarne in kobilarne. Proračun je izšepan in za žrečarno ni več sredstev. Za letošnjo plemenitno dobo je sicer že preskrbljeno, vendar pa bo treba gledati na to, da se žrečarna ne opusti, kar bi pomenilo za slovenske konjereje hudo udarec. Nujno potrebna je lastna kobilarina in žrečarišče. Čim več bo štel odsek članov, tem lažje bo kaj doseči. Sedaj so volitve. Vsak naj vpliva na svoje poslance, da se zavzamejo za našo konjerejo, ki je v korist celi državi.

Nekateri so se pritoževali, da žrečarna nima primerne moštva. Odbor naj zahteva na pristojnem mestu, da se dodele žrečarnam sinovi konjerejev, ki so konj že vajeni in se pri tem prične tudi umni konjereji. Tudi glede izvoza so se slišale pritožbe, da se favorizira tuje kupce, dočim se domačinom dela težko. Izvoz naj se povspesuje po domačih trgovcih, katerim se naj pri polteljevanju konj ne delajo take težkote, kot doslej. Pri oddaji žrečev v domačo rejo tvori največje težkote pomankanje krme, čemur bo na vsak način treba na kak način priti v okoli. Dosedanja škodovina je prenizka in naj se primerno zviša. Predsednik je pojasnil, da je bil že pokrajinski upravi stavljen tozadevni predlog.

Želeč v bodočem letu vsakomur mnogo uspeha, je predsednik zaključil obni odbor. O konjereji bomo v kratkem obširneje spregovorili.

TRAVNIŠTVO.

Najvažnejše trave za naše travništvo.

Predno moremo sestaviti za naše razmere odgovarjajoče in za posamezne travnike potrebne travne mešanice, moramo poznati lastnosti in vrednost posameznih trav, ki prihajajo tu v poštev. S tem nam je mogoče obvladati rušo svojih travnikov, da si po svoje uredimo in premenimo vrsto sena. Klimatične razmere so pri nas precej ugodne za rast in razvoj skoro vseh vrst trav, treba jih je samo razmnožiti. Čim mnogoštevilnejše in različnejše bodo trave na travniku, tem bolje bo sklenjena ruša, tem težje se razvijajo razni pleveli in rože, tem okusnejše bode seno, tem večji tudi pridelek. Pomešane naj bodo med seboj trave različnih lastnosti, da se spopolnjujejo med seboj v rasti in kvaliteti, tako visoke in nizke trave, trave, ki se hitro in ki se počasi razvijajo itd., pridelati je pa treba nekaj trajnih vrst detelj in event. nekaj tršavskih rastlin za boljši okus in prebavo. Visoke trave, ki rabijo več solnca, nam daje bolj redko in navadno tudi bolj gusto seno, ker prej olesene, nizke pa lažje sicer gredo in fino seno, a manjšo množino. Zgodnje trave pridejo glavno v prvi košnji, zato naj bodo skupaj s poznimi, ki se glavno razrastejo še v drugi košnji, ki se glavno razrastejo še v tretji, naj bodo mešane z onimi, ki pozno tale in se dobro razrastejo šele, ko se

prve umaknejo; one, ki se razmnožujejo s koreninami, naj bodo v družbi s takimi, ki producirajo veliko semena; trave, odpornejše proti suši, z odpornejšimi proti vlagi, da se ohranijo tudi v neugodnejših vremenskih izprehembah. Ako posejemo travnik na novo, moramo torej vpoštevati čim večje število trav, zato pravilna ureditev novega travnika tudi precej stane. Če pa pomladimo in prenovimo le staro rušo, posejemo vanjo le one vrste trav, ki na travniku še niso, ali vsled svoje kakovosti niso dovolj razširjene, ohranimo si pa še rastoče dobre trave, zato je obnova ceneja.

Naše največje trave so:

1. Pasja trava (Knautgras, dactylis glomerata). Najboljša naša visoka trava je izvrstne slasti za menjalne travnike in na njivi za mešanico z lucerno, tudi je najbolj razširjena po naših dovolj vlažnih travnikih v boljši kulturi. Ona je bolj zgodnja ter jo poznamo po gostih, ostrih, klepčastih klasih, po gostem latju, vsled česar jo tudi Hrvati imenujejo »klopčasta ostrica«, in postane tudi, prepozno košena, bolj pusta. Uspeva zlasti na dovolj vlažni, močni zemlji, zato ljubi namakanje in prenaša dobro tudi senco in je torej zlasti dobro za sadonosnike. Daje dobro goveje seno in traja 8—10 let, a ker zgodaj zori, se zaseva nadalje tudi precej sama. V mešanico za trajne trave jo damo kakih 10—15%, to je 3—5 kg na oral, v mešanico za pašnike pa le kakih 5—10%.

2. Francoska pahovka ali travulja (Französisches Raigras, avena elatior). Ta zgodnja, najvišja naša trava, ki se nam že oddaleč svetli kot prva s svojim ovsu podobnim latjem, daje dobro zlasti prvovrstno konjsko seno. Uspeva na bolj suhih dovolj močnih apnenih tleh, vendar pa tudi na vlažnejših travnikih skupaj s pasjo travo, če niso premrzli. Kositi jo moramo bolj zgodaj, da nam ne oleseni. Priljubljena je zlasti na bolj lahki zemlji ljubljanskega barja za menjalne travnike, ker je kmetije precej pridelujejo doma. Za trajne travnike je damo v mešanico 5—10%, t. j. 2—4 kg na joh.

3. Travniška bilnica (Wiesenschwingel, festuca pratensis). Prvovrstna, visoka, srednje pozna trava, nekoliko slična stoklasi, je brej res, in bolj majhni podolgasti klaski stoje bolj na redko v pokončnem latju. Razširjena je skoro po vseh naših boljših travnikih in ko začne bilnica cveteti, je pravi čas za prvo košnjo. V mešanico je vzamemo 5—15% t. j. 2—5 kg na oral. Pašo bolje prenaša kot prejšnje, zato je izvrstna tudi za pašnike. Za vlažne travnike je pa bolj vzeti njej sorodno trstikasto bilnico, ki boljše prenese vlago in se krepkeje razvija, da pa, bolj zgodaj košena, dobro seno. Za planinske in druge visoko ležeče travnike zlasti pa pašnike, n. pr. na Pohorju, pa veliko boljše odgovarjajo odpornejše bilnice, ki seveda ostanejo mnogo nižje, to so rdeča bilnica, trda bilnica in zlasti pa ovčja bilnica, ki tvori po večini alpskih pašnikov glavno rušo.

4. Travniška latovka (Wiesen-Rispengras, poa pratensis). Ta nizka trava, z drobnimi blazinastimi rdečkasto-modrimi klaski v drobnem latju, tvori pri nas glavno maso spodnje trave, ki sklepa rušo. Navadno jo vidimo ob potih kot najbolj zgodnja nizka trava. Ker ima podzemne korenike in nadzemne živice, s katerimi se razrašča ter tvori te šope, je zelo trpežna ter prenaša dobro sušo in vlago. Kot prvovrstna nizka trava je enako dobra za pašnike in trate, kakor tudi za travnike, v mešanici naj bo zastopana z 10—15%, t. j. 1—2 kg na oral. Na bolj vlažnih travnikih jo bolj nadomešča navadna latovka, ki boljše prenaša vlago in je bolj rodovitna, vendar pa da le prvo košnjo.

5. Zlati oves (Goldhafer, avena flavescens). Svetlo rumene metlice te v šopih precej gosto skupaj rastoče fine trave se svetijo še od daleč. Trava je srednje visoka, vendar pa tvori s svojimi gostimi finimi listi in bilkami izvrstno spodnjo travo. Ljubi dobro, dovolj vlažno, posebno lapornato zemljo, dobra je tudi za pašnike. Seme je fino, lahko, a razmeroma drago, ter ga vzamemo v mešanico 3 do 10%, t. j. 1—1 in pol kg pro joh.

6. Pasji rep ali grebenčnik (Kamengras, cynurus cristatus). Ta je zlasti razširjena na teški zemlji po Slov. goricah, ter daje razmeroma dobro seno v prvi in drugi košnji. Klaski te bolj nizke trave so v malem klasu dozoreli, nekoliko bolj pusta seno. Dobra je zlasti za pašnike,

ker prenaša razmeroma dobro tudi sušo. V mešanico je vzamemo 5—10%, t. j. 1—2 kg.

7. Angliška ljulka (Englisches Raigras, lolium perenne). Ta fina, nizka trava, se zlasti v zadnjem času zelo priporoča za travnike in pašnike v dobri kulturi, ker se razmeroma lepo razraste v suši. Ona je sicer trajnejše od laške ljulke, vendar ne tako kot prejšnje trave in nam kmalu izgine, če je ne obnavljamo. Ljubi srednje težko zemljo in dovolj vlage, zato tvori po obmorskih travnikih Holandske in Danske skoro večji del tamošnje bujne ruše, katero pa trajno obnavljajo z novo posetvijo. Za trajne travnike je damo tudi 5—10%, t. j. 1—2 kg.

8. Belkasta šopulja (Fioringras, agrostis alba). S svojim finim, rjavkastim, gostim latjem se pokaže ta trava zelo pozno, tako, da je glavna njena množina v otavi ter da še izvrstno jesensko pašo. Tudi ona zahteva dovolj vlage, da tvori gosto rušo in dobro spodnjo travo, zato je dodamo kakih 5—10% v mešanico, t. j. 102 kg. Ako je ne pridelamo doma, je treba paziti pri nakupu, da dobimo pravo, ker se po večini prodajejo le druge vrste šopulj, ki so povečini le slab poljski plevel.

To so naše glavne trajne trave: razen teh pa imamo še nekaj dobrih trav, ki pa, ali niso tako trajne in zato le bolj za poljske mešanice in menjalne travnike, ali se pa razmeroma hitro same zasejejo in nam jih ni treba dodajati. K temu prištevamo laško ljulko, mačji rep, dalje lisčiji rep, medeno travo, razne stoklase, dišečo boljiko itd. O teh pa prihodnjič.

g Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca marca sledeče poučne tečaje in predavanja na Štajerskem: V nedeljo, dne 4. marca: 1. v Konjicah po rani maši, o kletarstvu; po predavanju shod vinogradnikov v svrhu ustanovitve vinarskega društva, pomočnik okr. ekonoma Stamberger. 2. V Razboru pri Slovenjgradu, o pospeševanju pridelkov na polju in travnikih, okr. ekonom Wernig. 3. V Šmartnem v Rožni dolini ob 9. uri, o živinoreji in o pridelovanju krme, živ. instruktor Zupanec. — V nedeljo, dne 11. marca: 1. V Žičah po rani maši, o gnojenju in o boljšem izkoriščanju zemlje, pomočnik okr. ekonoma Stamberger. 2. V Velenju pri zborovanju pridelkov s pomočjo obdelovanja in umetnimi gnojili, okr. ekonom Wernig. 3. V Št. Janžu pri Sp. Dravogradu ob 10. uri, o živinoreji in o obnovitvi živinorejske zadruge, živ. instruktor Zupanec. — V ponedeljek, dne 12. marca: v Samožanih, dopoldne, sestanek vinogradnikov, razgovor in pouk o vinarstvu, okr. ekonom Matjašič. V torek, dne 13. marca: v Rušču v šoli dopoldne, razgovor o tekočih kmetijskih opravilih, okr. ekonom Matjašič. V četrtek, dne 15. marca. Pri Sv. Petru v Medv. Selu ob 10. uri pri g. Drogeniku, tečaj za oskrbovanje sadnega drevja, pomočnik okr. ekonoma Stamberger.

g Rok za vložitev dohodninskih napovedi za leto 1923 poteče koncem februarja t. l. Posebne pozive za vložitev napovedi dobe le oni davkoplačevalci, kateri so še-le tekom leta 1922 stopili v davčno dolžnost s tem, da so vsled otvoritve trgovine, obrta ali iz katerihkoli drugih povodov dosegli dohodke, ki na eno leto preračunano dosegaajo davčni minimum 10 tisoč Kron, ako ni nastala davčna dolžnost tekom leta 1922 vsled priselitve v Slovenijo ali s tem, da so dosegli službene prejemke v dohodnini zavezani višini. Vsi drugi davkoplačevalci so dolžni na podlagi razglašene finančne delegacije v Ljubljani z dne 22. januarja 1923 št. A I 3012, objavljenega v Uradnem listu št. 11 od 31. januarja 1922 vložiti napovedi brez nadaljnjega poziva do 28. tm. Kdor napovedi ne vloži v določenem roku, temu se odmeri dohodnina na podlagi uradno nabranih podatkov brez njegovega sodelovanja. Vrhu tega izgubi tudi pravico izpodbijati dejanske ugotovitve cenilne komisije, oziroma ne more uveljaviti novih dejanskih navedb, torej tudi ne zahtevati kakih novih odbitkov. Spričo dalekosežnih posledic, katere povzroča opustitev ali prepozna vložitev napovedi, se davkoplačevalci opozarjajo, da določeni rok poteka. Komur bi ne bilo mogoče pravočasno vložiti napovedi, naj vloži pri pristojnem davčnem oblastvu

ufemeljeno koleka prosto prečnjo za podaljšanje roka in navede v tej prošnji razloge, ki mu onemogočajo zadostiti zakoniti dolžnosti v določenem roku.

—□—

OBRT IN TRGOVINA.

t Vsem, ki imajo trgovske zveze s Čehoslovaško. Družba »Čechojug« nam piše: Trgovci iz Jugoslavije prihajajo po trgovskih opravilih v Prago in druge industrijska mesta. Ker nimajo v Pragi pravega trgovskega zavetišča, ali so sploh nepoznani, se zatekajo v praško trgovsko zbornico, kjer zahtevajo pomoči in nasveta tudi za takšne stvari, katerih kompetence trgovska zbornica nima. Naša družba stoji s to organizacijo v tesni vezi, osobito z oddelkom za Jugoslavijo. Zato se je zbornica obrnila na nas z prošnjo, da bi naše podjetje prevzelo posredovanje glede informacij trgovcem, osobito jugoslovanskim izvoznikarjem, ki prihajajo večkrat sem v popolnem neznanju razmer, kar ima za posledico, da padejo v roko temnim in židovskim elementom. Da storimo tem nezdravim in za jugoslovanske izvoznikarje in trgovce pogubnim razmeram konec, smo se izjavili, da je naše domače podjetje, ki se peča z izvoznimi produkti Jugoslavije, ter v Ljubljani, kjer je sedež posestrime, pa z uvozom industrijskih predmetov iz Čehoslovaške, pripravljeno dajati vse potrebna trgovska pojasnila našim trgovcem in ob prihodu v Prago iti jim v vsakem oziru na roko. Pisarna naša se nahaja »Čechojug« Prag I. Staromjestske nam. 6., Telef. 8057-VI., vodja podjetja je g. Dr. V. Radej, pisarna v Ljubljani pa se nahaja v novi palači ljubljanske kreditne banke, ki bo radevolje dala tudi potrebna pojasnila.

g Vidiranje pašosa za poštietoce II. sajma u Zagrebu. Kako Odsjek za promet stranaca u Ministarstvu Trgovine javlja, odredilo je Ministarstvo Spoljnih Poslova na intervenciju Zagrebačkog Zbora, da se pristoiha za vidiranje pašosa poštietocima II. zagrebačkog sajma uzoraka snizi na način, da će za vizum kod naših konzulata u inostranstvu platiti samo 10 dinara u srebru. U ostalom dobili su konzulati nalog, da poštietocima sajma izlaze u najvećoj mjeri u susret.

Kmetje, delavci, obrtniki, učitelji, profesorji, umetniki, vse je moralo v vojsko, samo gospodje po farovžih so lepo doma na toplem ostali. Zato so klerikalni listi, katere pišejo po večini duhovniki, navdušeno pisali in kričali: »Živijo vojska!« Od Slovencev je padlo v vojni največ kmetov in delavcev, to pa zato, ker sta kmet in delavec vedno slepo verovala in zaupala duhovščini. Od duhovščine nahujskane kmete so Nemci gñali v prve strelske jarke in z njimi jurkali brez usmiljenja v najtežjem artilerijskem ognju.

Zanimivosti.

Zanimiva oporoka.

Včasih se može ob smrti bridko mašujejo za vse trpljenje, ki so ga jim povzročile boljše polovice za časa skupnega življenja. Nek Američan je napravil sledečo oporoko: »Druzi žena! Vsako nedeljo si me mučila z različnimi željami, ki so naju vodile po veseljah, plesih in kavarnah. Zapuščam ti radi tega 25 frankov tedenske rente, ki pa jo smeš dvigniti samo ob ponedeljkih, ker vem, da boš imela ob nedeljah iste občutke, kakor sem jih imel jaz!« Drugače je kaznoval svojo ženo nek Francoz: Zapuščam ti svoji mladi ženi poldrugi milijon frankov. Določil pa je, da mora plačati 1000 frankov vselej, kadar bo šla brez pajčolana na cesto, vselej, kadar bo nelsala in kadar bo koketirala. »Prepričan sem,« je pristavil na koncu, »da v enem letu ne boš imela niti fioka več!«

Otrok brez rojstnega dne.

Angleški listi prinašajo šaljivo, a resnično vest o otroku, ki nima rojstnega dneva. Pred dvema tednoma je prispela v neko angleško luko ladja »Tanguta iz

Nove Zelandije. Ladja je iz Zelandije odplula dne 5. decembra. Naslednjega dne je povila na ladji gospa Jones Edgar krepkega fantiča. Ko bi se to zgodilo na kopnem, bi se bil računil 6. decembra kot rojstni dan. Ker pa je fantič imel to smolo, da je priromal v to dolino solz na morju, se to v pomorskem koledarju sploh ne vpošteva, ker je prvi dan po odhodu iz Nove Zelandije takozvani »dan antipodov«. Ta dan se namreč vse ure premaknejo za 24 ur nazaj, da se dobi pravilni evropski čas. Prvi popotni dan ladje se torej zbrše iz koledarja. Sedaj pa angleške oblasti novorojenčku nočejo priznati rojstnega dne. In tako bo otrok ostal brez rojstnega dneva.

Nekaj o ženskah.

Angleški učenjak Jilomain, ki ni bil poseben prijatelj žensk, pa se je ž njimi kljub temu mnogo pečal, je po dolgem študiju izračunal, kdaj se ženske omožijo. Prišel je do sledečih zaključkov: Od 1000 deklet se jih poroči v starosti od 15 do 20 let 362. V tej dobi je ženska naj-

bolj privlačna. Človeku se zdi, kot nerazvit cvet in vsak moški upa, da se bo iz njega razvila najlepša roža. (Seveda je večina moških navadno razočarana, ko se »cvet« popolnoma »razcvete« in dobi tudi — trnje!) V dobi od 20 do 25 let se omoži od 1000 deklet 388. To je doba, ko se ženska smeje, a ljudje silno ljubijo smeh in veselje. V starosti 25 let se jih poroči komaj še okoli 60. V tej starosti so ženske zaljubljene. V starosti do 35 let se jih poroči od 1000 komaj še 20. Tada ženske polagoma, — a silno polagoma uvidevajo, da se starajo, cvetje odpada, in ostane le še trnje. Zato se v starosti od 38 do 39 let poroči od 1000 »deklet« samo ena. Ko je ženska stara nad 40 let, se bavi samo še z oddajanjem sob, v skrajnem kotičku svojega srca še vedno upajoč, da dobi v svoje mreže le še kakega — podnajemnika, pa magari da je še star. Še le, ko doseže ženska 60 let, ne misli več na možitev. Tako je izračunal angleški učenjak. Ženske sicer trde, da je bil največji nevednež na svetu, večina moških pa mu kljub temu verjame.

Pozor!

Čevlji lastnih izdelkov se kupijo po najnižjih cenah pri

Francu Neubauer, čevljarju
Maribor, Gosposka ulica 33. 491

Perilo,

klobuke

dežne plašče,

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri
JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

Pozor!

Mizarji!

Okras za rakva (trage) v veliki izbiri po ugodnih cenah pri poroča galanterijska trgovina

Drago Rosina, Maribor
Votrnjska ul. 26. 424

2595 78-24

Pristopajte
k Jugoslovenski
Matici.

Bremen - New York

Direktne zveze s sijajnimi ameriškimi vladnimi parniki. Nenadkriljivi glede udobnosti, čistoče in prvovrstne hrane.

Najhitrejši in najvarnejši parniki.

„George Washington“ „America“ 2525
„President Roosevelt“ „President Harding“

Zahtevajte natančnejša pojasnila in plovno listo št. 5.

UNITED STATES LINES

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:
Beograd, palata Beogradske zadruge.

Kompanjona

z Din. 500.000 išče zelo dobičkanosno mariborsko industrijsko podjetje. Ponudbe pod „Industrija“ na upravo lista. 411 2-3

Manufakturna trgovina
FRANJO MAJER, MARIBOR
Glavni trg št. 9

Zaloga raznovrstnega češkega sukna, ševijota in kamgarna za moške in ženske obleke, platna, perila, nogavic, sešitih odev, pirotekih preprog itd. 5593

ARKO COGNAC MEDICINAL

2175

Naznanilo.

418 3-2

Z ozirom na interesno skupnost

Slavenske banke d. d., Zagreb

Slovensko banko d. d. Ljubljana

opusti koncem tega mesca podružnica

Slovenske banke d. d. v Mariboru

Gosposka ulica ter prevzame vse posle imenovane podružnice od 1. marca t. l. naprej

SLAVENSKA BANKA D. D. PODRUŽNICA MARIBOR

Aleksandrova cesta, na kar se posebno opozarjajo vlagatelji, katerih dobroimetja se prenesejo na Slavensko banko d. d., podružnica Maribor.

V Mariboru, dne 27. februarja 1923.

Slavenska banka d. d. Zagreb. Slovenska banka d. d. Ljubljana.

Mala oznanila.

Vzgojiteljica, samo Slovenka, k trem otrokom v starosti od 6 do 10 let, katere je zmožna pomagati otrokom do 5. razreda ljudske šole ter zna tudi nekaj šivati se takoj sprejme. Naslov v upravl. 408 3-3

Gospodična s prakso, večša strojepljiva in knjigovodstva, z znanjem slovenkega, hrvaškega, italijanskega in nekoliko nemškega jezika, isto službo. Ponudbe na upravo „Tabora“ pod „Takoj“. 422

Trgovski lokal s inventarjem in stanovanjem v predmestju Maribora, se takoj odda. Naslov pove uprava. 423 3-1

Kupim Pieteršnikov slovar. J. Velker, Gajeva ul. 7. 420

Na prodaj dve manjši gorici, lega prvevisina. Zelmar, Cirkevce. 419

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna pestrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Škorje ali čreslo dobavlja takoj Mirko Glaver, Ruše. — Cena po dogovoru. 416 3-2

Parni kotel, stoječ, 7 atm, v prav dobrem stanju, je na prodaj. Pojasnila daje Karl Zalokar, Tattenbachova ul. 25. 409 3-3

Hiša, 5 stanovanj, za trgovino ali obrt pripraven lokal, vrt, v Studenih pri Mariboru, Ciril-Metodova ulica 4, se takoj prodaja. Lastnik: Dragotin Ledinek, Sv. Levona na Dravi, polju, pošta. 397 2-2

Priporoča se:

Rajko Zotter

krojač za gospode in dečke

MARIBOR

Pristan št. 6, I. nadstropje

Predele (pri Dravi) 418

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlačevina, volneno blago, plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šoštarč, Maribor
Aleksandrova cesta št. 13. 2570

Čilski soliter

Tomaževa žlindra, kalijeva sol, kajnit, kostni in rudninski superfosfat ter modra galica in žveplo

vedno v zalogi pri

Tonejc & Rozman, Maribor
Aleksandrova cesta 35. 310

Veletrgovina z železnino Pinter & Lenard

Telefon št. 282 Maribor Telefon št. 282

Brzojavni naslov: Pinter Maribor

V zalogi se nahaja:

Traverze, cement, železo vseh vrst, pločvine, štedilniki, žica, žičniki, pumpe, razne cevi, kovanja za zgradbo in pohištvo, kuhinjska posoda vilita in pločevinasta, kovaško, ključavničarsko in mizarstvo orodje, kose, brusni kamni in vsi v železninsko stroko spadajoči predmeti. Blagajne, vseh vrst, verige domače tovarne. Pestrežba točna, cene solidne! 2574